

BIBLIATANULMÁNYOK

A jelenvaló igazság *Mózes ötödik könyvében*

Írta: Jacques Doukhan

TANÍTÓI MELLÉKLET

2021. október, november, december

Copyright © Hetednapi Adventista Egyház, 2021

Felelős kiadó: *Ócsai Tamás*

Fordította: *Dr. Gyetvai Gellért*
Lektorálta: *Dr. Gyetvainé Gerlai Krisztina*
Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednapi Adventista Egyház
2119 Pécel, Ráday u. 12.
Ügyintézés: *Dr. Tokics Imréné*
E-mail: tmaria@adventista.hu
Telefon: 06-30-530-7279 (munkaidőben)

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szóllósy Műhely*, Debrecen
Felelős vezető: *Szóllósy Botond*

TARTALOM

1. tanulmány: Bevezetés Mózes ötödik könyvéhez	4
2. tanulmány: Mózes történelmi leckéje	10
3. tanulmány: Örök szövetség	16
4. tanulmány: Szeresd az Urat, a te Istenedet!	22
5. tanulmány: Idegen a kapuidon belül	28
6. tanulmány: Melyik nagy nemzet az...?	34
7. tanulmány: Törvény és kegyelem	40
8. tanulmány: Válaszd az életet!	46
9. tanulmány: Szívből térjetek meg!	52
10. tanulmány: Emlékezz rá, ne feledd!	58
11. tanulmány: Mózes ötödik könyve a későbbi írásokban	64
12. tanulmány: Mózes ötödik könyve az Újtestamentumban	70
13. tanulmány: Mózes feltámadása	76

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- <http://det.adventista.hu>

Gyere ahogy vagy:

- www.gyereahogvagy.hu

Tiszavidéki Egyházterület:

- <http://tet.adventista.hu>

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélizációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.bibliatanulmanyok.hu

White Könyvtár:

- www.white-konyvtar.hu

Bevezetés

Mózes ötödik könyvéhez

Alapigék: 1János 4:8; 5Mózes 4:37, 6:5

További igék a tanulmányhoz: 1Móz 3:1-7, 12:1-3; 2Móz 19:4-8; 5Móz 1:34; Ézs 14:12-14; Ez 28:12-17; ApCsel 7:20-36

Áttekintés

Bevezetés: Mózes ötödik könyve az utolsó a Pentateukhosz könyvei között, és Mózesnek az ígért földjére való bevonulás előtt Izraelhez intézett búcsúbeszédeit tartalmazza. E körülményekre való tekintettel a könyvet az idő rövidege miatt egyfajta sűrgetés hatja át. Mózes hamarosan meghal, elhagyja népét, utolsó szavainak célja, hogy emlékeztesse őket Isten legfontosabb tanításaira. Ez a könyv a hit kifejtése a zsidóság számára – mint a nép vezetői számára készült egyfajta kézikönyv, amely segít nekik a helyes úton maradni.

A tanulmány témái:

A történelem Istene. Amikor Mózes a népéhez szól, emlékezteti őket a történelem múltbeli eseményeire, amelyek során Isten megmentette őket a rabszolgaságból, és a sivatag viszontagságain keresztül kivezette őket Egyiptomból.

A szeretet Istene. Mivel Isten szeretet, kinyújtja a kezét népe felé és harcol értük. Válaszul a népe megtanulja szeretni Istenét.

Isten szövetsége. A kölcsönös kapcsolat Isten és a népe között szerződéses formában valósul meg, szövetség jön létre Isten és Izrael között.

Isten népe. Izrael a szövetség népe. Ez a megnevezés semmiképpen sem jelenti azt, hogy felsőbbrendűek lennének más népekkel szemben. A szövetség, amelyet Ábrahámmal kötött az Úr, magában foglalja Izrael szentségét, továbbá azt, hogy a szeretet által elkötelezték magukat: félik Istent és engedelmeskednek a parancsolatainak.

Kommentár

Az egész Izrael

Ez a könyv az „egész Izraelnek” szól (5Móz 1:1), amely kifejezés a nép egészére utal, közvetlenül az ígéret földjére való bevonulás előtt (5Móz 31:1, 7; 27:9; 34:12). Pál apostol ezt a kifejezést eszkatológiai értelemben használja, hogy a megváltott nép (beleértve a zsidókat és a pogányokat) összességére utaljon: „és így üdvözülni fog az egész Izrael” (Róm 11:26). Habár a Dániel imájában szereplő „egész Izrael” kifejezés a Babilonba száműzött népre is érthető, benne a helyreállítás reményével, egyértelműnek tűnik, hogy Dániel is egyetemes megfogalmazást használ, beleértve mindenkit „közelben és távolban, mindazokban az országokban, amelyekbe szétszórtad őket” (Dán 9:7).

Megbeszélendő kérdések: Miért beszél Mózes ötödik könyve Izrael népéhez mint egységes néphez?

Miért érthető jobban e könyv üzenetei, ha a népet egységesnek látjuk? Hogyan alkalmazható az „egyetlen ember sem külön sziget” mondás a mai gyülekezetre?

Deuteronomium

A „Deuteronomium” szó a könyv címe, ami 5Móz 17:18-ban a Biblia görög fordításának (a Septuagintának) egy kifejezéséből származik: „a törvény másolata”. Szó szerint azt jelenti: „második törvény”, „a törvény megismétlése”. A héber „törvény” szó a *tóra*, ami többre utal, mint a mi „törvény” szavunk jogi értelme; általános értelmében „tanítást” jelent, és magában foglalja Isten minden utasítását. A Deuteronomium, „a második törvény” kifejezés valójában a könyv tartalmát írja le (5Móz 28:61; 29:21), nemcsak azért, mert az eredetileg a Sínai-hegyen adott törvény megismétlése, hanem azért is, mert Isten tanításainak áttekintése. Jelzésértékű, hogy a könyv héber címe, a *Debarim*, „szavak” vagy „ezek a szavak” (5Móz 1:1) Mózes próféta szavaira utal: „Mózes elbeszélte Izrael fiainak mindazt, amit megparancsolt neki az Úr” (5Móz 1:3). Mindez visszhangozza Mózes negyedik könyvének utolsó szavait, amelyek így hangzanak: „ezek a parancsolatok...” (4Móz 36:13; vö. 5Móz 1:6).

Megbeszélendő kérdés: Miért kellett Mózesnek megismételnie a törvényt?

Mózes négy beszéde

Mózes négy nagy beszédben szólítja meg népét, amelyek mindegyikét ugyanaz a mondat vezeti be: „ezek azok az igék” - vagy valami ennek megfelelő (5Móz 1:1; 4:44; 29:1; 31:1). Az első beszéd történeti visszatekintés (5Mózes 1-4. fejezetek), amelyben Mózes felidézi Izrael múltbeli útját a Sínai-félszigettől Kánaánig (5Mózes 1-3. fejezetek). A második beszéd a törvény áttekintése (5Móz 4:44-28:68). A harmadik a szövetség megtartására való felhívás (5Mózes 29-30. fejezetek). A negyedik pedig az utolsó felhívás a törvény olvasására és arra, hogy emlékezzenek a törvény szavaira, amelyet Mózes éneke, áldása és búcsúja követ, mielőtt meghal (5Mózes 31-34. fejezetek).

A szövetség

Mózes ötödik könyve szerkezetének alaposabb elemzése az ókori közéleti irodalom fényében kifinomult felépítést mutat, amely az uralkodó és hűbérese közötti ősi szövetségi szerződések mintáját követi (egyiptomi és különösen hettita, a Kr. e. II. évezredből), és a következő jellemzőket mutatja:

- Preambulum (5Móz 1:1-5).
- Történelmi bevezető (5Móz 1:6-4:49)
- Előírások (megkötések): általános (5Mózes 5-11); speciális (5Mózes 12-26)
- Áldások és átkok (5Mózes 27-28)
- Hűség a szövetséghez és tanúskodás (5Mózes 29-30)

Isten a történelemben

A szövetségi szerkezet, amely megerősíti a könyv ősi eredetét, valamint a mózesi szerzőség arra enged következtetni, hogy Isten a népével kötött szövetségét akarja hangsúlyozni. A történelmi események, amelyek Istennek a népéért végzett üdvösséget hozó cselekedeteire emlékeztetnek, megelőzik és megalapozzák a szövetséget Ábrahámától és Egyiptomtól kezdve egészen napjainkig. Ezek az események a történelem bibliai-teológiai látásmódjára hívják fel a figyelmet, amely alapvetően különbözik a mi modernkori, nyugati történelemfelfogásunktól. A Bibliában a történelem nem szimplán ok-okozati események mechanikus egymásra hatásának eredménye, hanem Isten folyamatos jelenlétének és cselekvésének megnyilvánulása. A szövetség is Istennek a kezdeményezése által jön létre a történelemben. Az első lépés, az első cselekvés az övé. Ezek a cse-

lekedetek alapozzák meg a történelemben a szövetséget. Isten azért köt szövetséget népével (5Móz 5:3), mert Ő az Úr, aki kihozta őket Egyiptom földjéről (5Móz 5:6). A héber *debarim* („szavak”) szó, amely Mózes ötödik könyvének héber címe, azt is jelenti, hogy „események”, és Isten üdvösséget szerző cselekedeteinek szent történetére utal. A *krónikák könyve* ezt a történelmet beszéli el az Ószövetségben, az irat címe héberül *Dibrey hayammim*, azaz „A napok szavai”. Isten szavai a történelem eme eseményein keresztül is olvashatók.

Megbeszélendő kérdések: Milyen tanulságokat vonhatunk le Istenről abból, hogy „szót” és „történelmet” is jelent ugyanaz a héber szó, a *dabar*?

A szeretet elve

Isten népével kötött szövetségének alapelve a szeretet. A „szeretni” ige gyakran előfordul a könyvben, nemcsak Isten szeretetére utalva a népe iránt (5Móz 4:37; 7:8; 10:15; 23:5), hanem Izrael Isten iránti szeretetére vonatkozóan is (5Móz 6:5; 7:9; 10:12). Azonban nem egyszerűen Isten szentimentális érzéseire utal. Isten szeretete intenzív és végtelen, és olyan eseményeken keresztül nyilvánul meg, amelyek kifejezik szeretetének intenzitását, hitelességét és végtelenségét. Az eget és földet megteremtő szeretet (5Móz 4:35; 10:14) volt az oka, hogy Isten az emberi események színterére is belépett és megmentette népét (5Móz 1:27-31; 4:20). Az isteni szeretetre válaszul Izrael, a szövetség népe Istentől ezt a felhívást kapta: „*Szeresd azért az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes erődből*” (5Móz 6:5)! A szeretet azt jelenti, hogy meg kell emlékezniük Istenről (5Móz 7:18; 9:7; 24:9), hallgatniuk kell rá, igyekezniük kell megérteni Őt, engedelmeskedni kell a szavainak (5Móz 4:1; 6:4; 20:3), félni kell Őt (5Móz 4:10; 5:29; 17; 19; 31:12) és szolgálni kell neki (5Móz 6:13; 28:47-48).

Megbeszélendő kérdések: Miért több a szeretet múltó érzelemnél? Miért mondhatjuk, hogy Isten parancsolatai „a szeretet elvének kifejeződései” (lásd Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 511. o.)?

Felhívás a könyv tanulmányozására

Mózes ötödik könyve erőteljes felhívás Isten szavainak tanulmányozására és tanítására (5Móz 6:7), olyan könyv, amelyet mind a zsidó, mind a keresz-

tény közösségek a Szentírás egyik legfontosabb könyveként tartanak számon. Tartalmazza a *shema Israel*-t („*Hald, Izrael*”) (5Móz 6:4), amely a zsidó vallási identitás egyik alapköve. Az Újszövetségben is ez az egyik legtöbbet hivatkozott ószövetségi könyv, 80 alkalommal idézik. Mint ilyen, a Biblia egyik legfontosabb írása, amely időszerű üzenetet hordoz Isten népe számára az idők végén, amikor az Úr által készített ígéret földjére készülnek belépni (Jn 14:2). „A ma a földön élőknek gondosan kellene tanulmányozni *Mózes ötödik könyvét*” – jelenti ki Ellen G. White (*Advent Review and Sabbath Herald*, 1903. december 31.).

Megbeszélendő kérdések: Miért kell a Biblia tanulmányozásának a heted-napi adventisták lelki élete fontos elemének lenni? Keressünk olyan embereket a Bibliában, akik a tanulás vallási köteletségének értékét hangsúlyozták!

Gyakorlati alkalmazás

Nem elég hallani és tanulmányozni Isten szavait. Aszerint kell élnünk, amit hallottunk és megértettünk. Gyermekkoromban hallottam a rab-bimtól egy legendás történetet egy férfiről, aki különleges trombitát talált a piacon. Az eladó dicsekedett a hangszer varázslatos tulajdonságaival: „Ennek a trombitának – mondta – csodálatos ereje van. Ha belefújsz, a háztüzet is el tudod fojtani.” Amint a férfi hazaért, ki akarta próbálni a hangszer erejét. Felgyújtotta a házat, majd elkezdte fújni a trombitát. Persze minél jobban fújta, annál jobban égett a tűz, míg végül teljesen elborította a házat. A férfi megharagudott az árusra, és visszaszaladt a piacra, hogy panaszt tegyen. Az eladó ekkor elmagyarázta neki, hogy a trombitának nem az a dolga, hogy eloltsa a tüzet, hanem hogy figyelmeztesse a város lakóit, akik a felhívásra eljönnek és eloltják a tüzet.

Az egyik legfontosabb különbség Isten és az emberek között, hogy amikor Isten szól, a dolgok megtörténnek. Keressünk olyan eseteket a Bibliában, amelyek ezt az elvet illusztrálják! Összehasonlításként pedig keressünk példákat a történelemben, a politikai életben és a saját életünkben, amelyek szemléltetik a szavak és a tettek közötti meg nem felelést!

EGY ÜZLETBEN TALÁLKOZTAM JÉZUSSAL

Hong Soon-mi

Úgy tűnt, az élet már nem lehet rosszabb. A férjem csontvelőrákban szenvedett, időközben meghaltak a szülei. Egyedül kellett kifizetnem az anyósom temetését és megoldanom a családom megélhetését. Időnként 1000 koreai Won (kb. 310,- Ft) sem volt arra, hogy kifizessem a fiam iskolai ellátását vagy fedezzem a férjem kórházi számláit. Mindennap aggódtam, hogy nem lesz elég rizs a családnak. Sírtam és egyedül éreztem magam.

Aztán talákoztam Park Yeon-sookkal. Nem volt a rokonom, a barátom sem, mégis megpróbált felvidítani. Láta, hogy anyagi gondokkal küzdök, ezért másodállást ajánlott a boltjában Hanamban, Szöul egyik külvárosában. A plusz pénz segített a megélhetési költségek és a kórházi számlák kifizetésében. Nagyon hálás voltam neki. És észrevettem valami szokatlan dolgot vele kapcsolatban: boldogabbnak tűnt, mint a többi ember. Furcsának, de ösztönzőnek tartottam.

Ahogy jobban megismertem, láttam, hogy szombatonként gyülekezetbe megy. Nem aggódott a bevételkiesés miatt, szombaton mindig bezárta a boltját és ment az imaházba. Ateista voltam, mégis el akartam kísérni, hogy megtudjam, honnan származik az öröme és a békéje. Nem hívott a gyülekezetébe, de legbelül éreztem, hogy el kell mennem. Aztán elkezdtem olvasni a Bibliát. Ahogy tanultam Istenről, mennyei béke költözött az életembe. Áadtam a szívemet Jézusnak, és csatlakoztam a Nyugat-Hanami Hetednap Adventista Gyülekezetéhez, ahol most Yeon-sookkal együtt diakónusként szolgálok.

Sok mindent nem tudok még, de teljes szívből hiszek Istenben. Yeon-sook nem beszélt nekem sokat Jézusról, de én láttam Őt az életében. Ugyanaz a Jézus, akit az ő életén keresztül ismertem meg, ma az én szívemben is él. Az idén a férjem és a fiam is megkeresztelkedett, és csatlakozott az adventista családhoz. Szinte már nem is lehet jobb az élet! Hálát adok Istennek azért, hogy Yeon-sook és a boltja révén elérte a családomat!

Mózes történelmi leckéje

Alapigék: 5Mózes 1:30; 1Korinthus 10:3-4

A tanulmány további igéi: 1Móz 15:1-16; 2Móz 32:29-32; 4Mózes 14; 5Mózes 1-3; Ef 3:10; Jn 14:9

Áttekintés

A könyv szövetségi struktúrája szerint Mózes beszéde egy „preambulummal” kezdődik (5Móz 1:1-5), amelynek két funkciója van. Először is, utal a könyv tartalmának jellegére, amit az „ezek az igék” (5Móz 1:1) kifejezés jelez. Ugyanakkor ezek a „szavak” nemcsak Mózesnek mint prófétának és Izrael vezetőjének szavaira utalnak, hanem Isten „szavaira”, parancsolataira is (vö. 4Móz 36:13), amelyeket Mózes később meg is magyaráz (5Móz 1:5), valamint Isten cselekvésére az üdvösségtörténet eseményein keresztül. Másodszor pedig megadja Mózes utolsó bizonyoságtételének helyét és idejét: „a Jordánon túl a pusztában” (5Móz 1:1), azaz Transzjordániában, az ígéret földjével szemben (4Móz 36:13), valamint „a negyvenedik évben” (5Móz 1:3), azaz Izrael pusztai vándorlásának utolsó évében. A „bevezető” után egy történelmi prologus következik, amely áttekinti azokat a történelmi eseményeket, amelyekből Mózes levonja a tanulságokat népe számára.

A tanulmány témái:

- Emlékezés és remény
- Isten harcol érted
- Isten beteljesíti az ígéreteit
- Kegyelem és igazságosság

Kommentár

Mózes történelmi visszatekintése az izraeliták útjának három fő eseményét öleli fel: Isten szövetségkötését népével a Hórebnél (5Móz 1:6-18), a nép lázadását a Kádes-Barneai oázisban (5Móz 1:19-46), végül Gileád meghódítását (5Móz 2:1-3:29).

Isten Hórebbe kötött szövetsége (5Móz 1:6-18)

A Hóreb Isten kinyilatkoztatásának helye. A Hóreb és a Sínai ugyanarra a hegyre utal, ahol Isten kinyilatkoztatta magát Izraelnek, szövetséget kötött a néppel és átadta nekik a törvényt (2Móz 3:1). Mózes hangsúlyozza a szoros személyes kapcsolatot Izrael és Isten között, akit úgy nevez meg, hogy az „*Úr, a mi Istenünk*” (5Móz 1:6), és ezt a címet gyakran használja a könyv egészében. Mózes emlékezteti népét a továbbhaladásra, amely Isten parancsa szerint történik: „*Elég sokáig maradtatok már e mellett a hegy mellett*” (5Móz 1:6).

Bármennyire is fontos volt az imádat e nagyszerű pillanata, Isten úgy ítélte meg, hogy ideje cselekedni. Izrael Istene nem a kolostorok Istene, nem csupán az imák és elmélkedések Istene. Ő arra is buzdítja népét, hogy menjenek és vegyék birtokba a földet, amelyet Ábrahám, Izsák és Jákob pátriárkáknak ígért (5Móz 1:8; vö. 1Móz 12:7). Ezért nevezik Istent úgy, hogy „*az Úr, atyáitok Istene*” (5Móz 1:11).

Ez az esemény tehát Isten szavainak beteljesedéseként történik meg. Ezt a gondolatot erősíti Mózes hivatkozása a nép nagyságára, amely most ezerszeresére szaporodott, annyian lettek, „*mint az ég csillagai*” (5Móz 1:10), ami szintén Isten ígérének csodája (vö. 1Móz 15:5; 22:17). A feladatuk nemcsak a háborúra való felkészülés nehéz kötelességét tárja eléjük, hanem azt is, hogy nemzetként meg kell szervezniük magukat; bölcs (5Móz 1:13) és igazságos bírakat kell választaniuk (5Móz 1:16).

Megbeszélendő kérdések: Miért nevezték Istent az „*atyák Istene*nek”?

Miért fontos emlékeznünk az atyákra a mai vallási világunkban? Ez a cím csupán a múltra fókuszáló vallásra utal? Ha nem, miért nem?

A nép lázadása Kádes-Barneában (5Móz 1:19-46)

Mózes úgy írja le a területet, mint a helyet, „*amelyet nekünk fog adni Istenünk, az Úr*” (5Móz 1:20). Figyeljük meg a melléknévi igenév (participium) használatát, amely hangsúlyozza Isten ajándékának aktualitását és bizonyosságát! Mózes emlékezteti Izraelt, hogy Isten bátorítása (5Móz 1:20-21) és a biztosíték ellenére, hogy Ő harcolni fog értük, ahogy Egyiptomban is tette (5Móz 1:30; vö. 2Móz 14:14), a nép kételkedett és félt, és nem volt hajlandó kockáztatni (5Móz 1:32). Izrael két hibát követett el.

Az első, amikor kémeket küldtek, hogy felmérjék a lakosság erejét, és látva, hogy a föld lakói erős óriások, megijedtek, így nem voltak hajlandók harcolni a területért. Másodszor, amikor rájöttek, hogy Isten felháborodott a hitük hiánya miatt, ők úgy döntöttek, hogy mégis elindulnak, és elbizakodottan, Isten támogatása nélkül harcolnak az ellenséggel szemben.

Ezek eredményeképpen nemcsak elszalasztották ezt a lehetőséget, hogy ott rögtön bevonuljanak a földre, de nagy veszteségeket szenvedtek el, Isten pedig „megesküdött”, hogy emiatt 40 évig fognak vándorolni a pusztában (5Móz 2:14). Ugyanez a „megesküdött” kifejezés utal arra az esküre, amelyet Isten az atyáiknak tett. A „negyvenedik év” dátuma egy újabb emlékeztetés, amely arra utal, hogy Isten szava megint beteljesedett. Mózes ezekkel az eseményekkel emlékezteti Izraelt Isten ígéretére, és figyelmezteti népét a Jordánon való átkelés előtt: meg kell tanulniuk a múlt leckéjét, hogy biztosítsák a jövőjüket.

Megbeszélendő kérdések: Mit tanulhatunk a hitről Mózes ismételt szavaiból, miszerint „Isten harcolni fog érted”? Hogyan utalnak ezek a szavak a terület meghódításának módjára, amelyet Isten a népe számára tervezett? Miért vallottak kudarcot az izraeliták, amikor egyedül indultak harcba?

Miután hosszú időt töltöttek Kádes-Barneában, Izrael népe ismét észak felé fordult, az ígéret földje felé, de nem hódították meg azonnal a területet. Érdekes módon először olyan népeket kellett érinteniük és olyan földeken kellett áthaladniuk, amelyek nem szerepeltek Isten nekik tett ígéretében, mint Edom, Moáb és Ammon, ezért nem kerültek összeütközésbe velük. Miközben 40 éven át vándoroltak „*e nagy pusztaságon keresztül*”, megtapasztalták, hogy Isten megvédte őket és gondoskodott róluk (5Móz 2:7). Csak a „lázado nemzedék” kihalása után kezdte meg Izrael a föld birtokbavételét. A kánaáni ellenségeket egytől egyig legyőzték és megfosztották földjüktől. Ezután pedig birtokba vették a területet és megszervezték a felosztását.

A föld meghódításáról szóló bibliai elbeszélés leginkább a győzelmekre összpontosít, anélkül, hogy különösebben foglalkozna a folyamattal járó érzékeny és összetett etikai problémákkal. A bibliai szöveg ennek ellenére számos támpontot és elvet kínál e kérdéskör megértéséhez:

-
- *Isten, aki ad.* Isten a föld tulajdonosa és adományozója. Ezt az elvet többször is megerősíti (5Móz 1:8, 20, 25, 35). Nem az egész földet adta az izraelitáknak. Isten a föld bizonyos részeit Edomnak mint Ézsau leszármazottainak (5Móz 2:5), valamint Moábnak és Ammonnak, azaz Lót leszármazottainak (5Móz 2:9, 19) adta.
 - *Isten, aki elvesz.* Isten nem adta birtokul a földet az izraeliták lázadó nemzedékének, akik 40 évig vándoroltak a pusztában. Még Mózes sem élvezhette azt, mert ő sem bízott az Úrban (5Móz 3:27). Isten azért vette el a földet az emóreusoktól, mert vétkük túlment egy bizonyos határon (1Móz 15:16). Az izraeliták honfoglalásának megakadályozása és a pusztában bekövetkezett haláluk Isten ítéletének tekinthető, csakúgy, mint a kánaániak elpusztítása vagy kiűzése a földről.
 - *Isten, aki harcol.* Ezt az elvet Józsuénak is elismételte az Úr (5Móz 3:22), ami azt sugallja, hogy Isten az ítélet tényleges végrehajtója. Figyeljük meg, hogy az ítélet a gonosz kiirtását jelenti, de egyben kegyelmi cselekedet is Isten népe érdekében.

Eszkatológiai kitekintés

Figyeljük meg, Ellen G. White hogyan alkalmazza eszkatológiai és messiási értelemben Ábrahám prófétai látását az ígéret földjének elfoglalására vonatkozóan 1Móz 15:16-18 alapján: „Majd meghallotta Isten hangját, amely arra figyelmeztette, hogy ne reménykedjék az ígéret földjének azonnali birtokba vételében, és megjövendölte azt is, hogy Ábrahám ivadéka szenvedni fognak, mielőtt letelepednek Kánaánban. Ekkor feltárult előtte a megváltás terve – a nagy áldozat Krisztus halála által, valamint dicsőséges eljövetele. Ábrahám látta az édeni szépségben helyreállított földet is, amelyet az ígéret végső és tökéletes teljesedéséként örök birtokul adományoz Isten” (*Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 105. o.).

Megbeszélendő kérdések: Miért volt szükséges Isten tágabb értelemben vett üdvösségtervéhez arra, hogy az izraeliták birtokba vegyék Kánaán földjét? Miért írják le Kánaán földjét az Éden-kertre emlékeztető kifejezésekkel? A tökéletes szentség miért teszi szükségessé a gonosz teljes kiirtását?

Gyakorlati alkalmazás

Egy bölcs ember egyszer azt mondta: „A legtöbb dolog, ami miatt aggódtam, soha nem történt meg.” Hogyan lehet igaz ez különösen a kereszténységre? Képzeld el, hogy egy igen nehéz dologgal küzdesz, amely miatt aggódsz! Miként segíthet az akadályok legyőzésében az ígéret, miszerint „Isten hadakozik érted”? Miért enyhíti ténylegesen a stresszt az Úrba vetett hit, és miért könnyíti meg a teljesítmény növelését?

ANYÁM ÖRÖKSÉGE

Park Yeon-sook

Édesanyám epehólyagrákban szenvedett. Hozzám fordult, amikor haldoklott és a lelkemre kötötte: „El kell menned a gyülekezetbe!” Kislánykoromban minden szombaton elvitt gyülekezetbe, de egy ideje már nem jártam a Szöul egyik külvárosában, Hanamban lévő boltom miatt. Anyám szavai nyugtalanítottak, mivel egyszerre küzdöttem a munkámért és a fiam, a lányom és három unokaöcsém neveléséért. Végül rájöttem, hogy egyedül nem boldogulok, így visszatértem Jézushoz.

Ahogy nőtt a szeretetem Jézus iránt, elkezdtem gondoskodni a rászoruló szomszédaimról. Egy rokonom mutatott be Hong Soon-minek. Egy évvel azután, hogy találkoztunk, Soon-mi férjénél csontvelőrákot diagnosztizáltak. Amikor megtudtam, hogy nem engedheti meg magának a műtétet, felállítottam egy adománygyűjtő dobozt a boltom előtt az utcán. Sokan kigúnyoltak: „Miért gyűjtesz pénzt valakinek, aki nem a rokonod?” De nem foglalkoztam velük. Soon-mi születésnapján 20 kiló rizst ajándékoztam neki. Később elmondta, hogy az egész családja sírva fakadt, látva az ajándékot.

Soon-mi nem jött rögtön a gyülekezetbe, de elolvasta a lapjainkat, amelyeket adtam neki, és megtanulta, hogy az adventisták szeretik Jézust és az embereket. Később őt bíztam meg a boltom vezetésével, és körülbelül két évig biztosítottam neki fizetést és a napi szükségleteket, például gyümölcsöt és rizst. Majd egy általam vezetett kis étterem vezetőjének neveztem ki. Egy évvel ezután megkérdezte:

- Miért nem hívsz meg a gyülekezetbe?
- Miért? - kérdeztem. - Hiszen tudod, hogy szívesen látunk.
- Akkor elmegyek - mondta.

Hat év barátság után Soon-mi először látogatott el a nyugat-hanami gyülekezetbe. Három évvel később diakónus lett, később pedig a férje és a fia is megkeresztelkedett.

Az első boltom nyitásakor én voltam az egyetlen adventista a környéken, mára hét boltos is adventista lett. Az egyháznak jó híre van a környéken. Köszönöm édesanyámnak, hogy a hit örökségét adta nekem, és minden dicsőséget Istennek adok, amiért a hozzám hasonló adventista kereskedőket szolgálatra készíteti.

Örök szövetség

Alapigék: 1Mózes 17:7

A tanulmány további igéi: 1Móz 12:1-3; 15:6, 18; 2Móz 2:24; 5Mózes 4-5; Róm 4:1-5

Áttekintés

Amint azt az első tanulmányban jeleztük, *Mózes ötödik könyvének* felépítése az ősi szövetségi szerződések szerkezetét követi. Ez egyértelműen jelzi, hogy Mózes utolsó tanításának fő teológiai mondandója Isten szövetségéről szól, amit a néppel kötött. Bár a szövetség fogalma ősi – a *berit*, „szövetség” szó először Noé elbeszélésében jelenik meg, Istennek az egész emberiséggel kötött egyetemes szövetségére utalva (1Móz 6:18; vö. 9:13) –, csak Ábrahámnál szerepel először akképpen, hogy Istennek a saját néppel kötött különleges szövetségére utal (1Móz 15:18). *Mózes ötödik könyvében* a „szövetség” szó 27 alkalommal fordul elő, és a 4. fejezetben jelenik meg először (5Móz 4:13). Mivel Isten örök, így szövetségének elsődleges tulajdonsága is az, hogy „örök szövetség” (1Móz 17:7). A „szövetségről” szóló tanulmányunk ezen a héten segít megérteni Isten és a népe közötti kapcsolatot.

A tanulmány témái:

- *Az élet Istene.* Az Úr Izraellel kötött szövetsége nem a nép érdemei miatt jött létre, azért, akik ők voltak, hanem Istenért, azért, aki Ő mint Isten – az élet Istene.
- *A kiválasztott nép:* Mivel Isten hűséges Izrael atyáihoz, kiválasztotta Izraelt, hogy szövetséges népe legyen.
- *Szent nép:* Az élet Istene által elhívott szövetségi népnek szent népnek is kell lennie.

Kommentár

Miután emlékeztette a népet a múltbéli eseményekre a pusztában, Mózes felhívja a figyelmüket: az az érdekük, hogy „ma” tartsanak ki Isten mellett, „ma” maradjanak hűek az Istennel kötött szövetségük pontjaihoz. Mózes

két érvet hoz fel ennek alátámasztására. Először is, a népnek Isten lényé miatt kell hűségesnek maradnia hozzá - „ma”, hiszen Ő az élet Istene. Másodszer, a népnek önmaguk miatt kell hűségesnek maradni hozzá, hiszen ők „a mai napon” az Ő választott és ezért szent népe.

Isten szövetsége Istennel kezdődik, aki a szövetséget kezdeményezte népével, nem azért, akik ők voltak, nem az értékeik, hanem önmaga miatt.

Az élet Istene

Ezek szerint a szövetség elsősorban Isten üdvösségszerző cselekedetei alapján jön létre az Ő népe érdekében: „*Saját szemekkel láttad mindazt, amit Istenetek, az Úr tett*” (5Móz 3:21). Ez a szövetség a kegyelem szövetsége. Isten nem azért mentette meg Izraelt, amit tettek - méltatlan és lázadó nép volt -, hanem az Ő kegyelme miatt.

Érdekes és fontos, hogy ugyanezt a kifejezést a következő fejezet (5Móz 4:3) újra használja, hogy emlékeztesse Izraelt arra, mit tett Isten azokkal, akik Baal Peort követték (vö. 4Móz 25:1-9). A két esetből levont elsődleges tanulság az, hogy a túlélés útja, ha egyedül Istenhez ragaszkodunk, „hallgatunk” rá, és „tanítjuk” az Ő utasításait, „hogy éljetez” (5Móz 4:1). Ezt az elvet 3Móz 18:5 ki is jelenti: „*Tartsátok meg rendelkezéseimet és törvényeimet, mert aki megcselekszi azokat, él általuk. Én vagyok az Úr.*” Ennek az elvnek a közvetlen következménye a bálványimádástól való tartózkodás, az erre való figyelmeztetés a fejezet nagy részét kiteszi (5Móz 4:15-40). A bálványimádás ugyanis éppen az a mechanizmus, amelynek révén Isten népe eltávolodna Istentől, így az élettől is.

Mózes a bálványimádást olyan folyamatként írja le, amely önmagunkból indul ki; hiszen a bálványimádás annak imádása, amit teszünk, akik vagyunk. Ezért tanácsolja Mózes: „*vigyázzatok magatokra*” (5Móz 4:15). Az első parancsolat, amely Isten üdvözítő tettének megerősítéséből (5Móz 5:6) következik, az egyistenhitet előíró parancsolat (5Móz 5:7), amelyet a bálványimádást tiltó parancsolat követ (5Móz 5:8). Ugyanebben az összefüggésben igaz az is, hogy Isten megváltó cselekedete indokolja a szombat megtartását (5Móz 5:15), és ezért követi a Tízparancsolat megismétlését az Isten szeretetére való felszólítás (5Móz 6:1-9), amely ugyanúgy az Istennel való különleges és kizárólagos kapcsolatra utal (lásd a következő tanulmányt).

Megbeszélendő kérdések: Olvassuk el Péld 3:1-2 versét! Miért jó Isten törvénye szerint élni? Milyen módon ment meg minket Isten törvénye a haláltól? A szombat parancsa 5Móz 5:15-ben miért Izrael megváltására és nem a világ teremtésére utal (vö. 2Móz 20:11)?

A választott nép

Mózes másik érve, amellyel meg akarja győzni népét, hogy tartsák meg Isten parancsolatait, magára a népre vonatkozik, mivel Isten kiválasztotta őket (5Móz 7:6). Leszögezi, hogy Isten nem azért választotta ki őket, mert jobbak a többi népnél, hanem egyszerűen azért, mert Ő hűséges az atyáiknak tett esküjéhez (5Móz 7:8) és mert szereti őket (5Móz 7:8). Mivel szereti népét, Isten féltőn szeret (5Móz 4:24; 6:15), nem tűri, hogy népének szíve megosztott legyen közte és más istenek szeretete között. A „féltékenység” említése Istennel kapcsolatban meglepően hangozhat egyesek számára, mivel ezt általában a bűnnel és az emberi bűnösséggel hozzák összefüggésbe. De Istennek ez a fajta leírása paradox módon inkább megnyugtató. A bibliai szerző ugyanis azért használja ezt a kifejezést, hogy rámutasson Isten szenvedélyes és kizárólagos szeretetére a népe iránt. Ahogyan Istent „Egynek”, egyedinek írja le, úgy tekinti az Ő népét is egyedinek, mert szereti őket.

Megbeszélendő kérdések: Miért volt szükség arra, hogy Isten csak egy népet, Izraelt válassza ki az egyetemes üdvösségről szóló igazság hirdetőjének? Miért nem összeférhetetlen Isten különös szeretete egy nép, Izrael iránt azzal, hogy ezzel egyidőben engem ugyanúgy szeressen? Mi a veszélye annak, ha azt gondoljuk, hogy Isten engem jobban szeret, mint másokat? És mégis, mennyiben lehet igaz, helyes mindez?

A szent nép

Ahogyan Isten cselekedett és megmentette Izraelt, majd kiválasztotta népének, mert szerette őket, elvárható, hogy Izrael szintén szeretetből válassza Istent más istenek helyett. A választás magában foglalja az Őhöz való hűséget és a „másfajta” életmódot, amivel ez a választás együtt jár. Fontos tudnunk, hogy a „választott nép” meghatározás a „szent nép” minősítéssel függ össze (5Móz 7:6). A héber *qadosh*, „szent” szó azt jelenti, hogy „elkülönített”, azaz más, egyedi, ahogyan Isten is egyedi: „*Szentek legyetek, mert én szent vagyok*” (3Móz 11:44; vö. 3Móz 11:45).

„Szentnek” lenni nem egy statikus tulajdonságra utal, hogy olyan tökéletesek, „szentek” legyenek, mint Isten. Amikor Isten elhívja népét, hogy *qadosh*, „szent” legyen, arra szólítja Izraelt, hogy az Ő népe legyen, elkülönülve a többi néptől, különleges kapcsolatban legyen vele (vö. 2Móz 19:6). A héber *le* prepozíció, amely Istenhez kapcsolódik (leYHWH), az Istenhez való különleges tartozás gondolatát fejezi ki. „Szentnek” lenni azt jelenti, hogy elkülönülünk az Istennel való különleges kapcsolatra: „Hiszen te Istenednek [leYHWH], az Úrnak szent népe vagy” (5Móz 7:6). Ennek az elkülönítésnek az oka, hogy „Téged választott ki Istened, az Úr valamennyi nép közül, amely a földön él, hogy az ő tulajdon népe légy” (5Móz 7:6). „Szentnek” lenni – ez fontos eleme a szövetségnek. És mivel nem statikus tulajdonság, hanem dinamikus, mindig jelen van és mindig időszerű. „Szentnek” lenni nem valami olyasmi, amit a múltból örököltünk a pátriárkáink vagy úttörőink után. A szövetség most aktuális, amit a szövetség meghatározása hangsúlyoz: „Nemcsak atyáinkkal kötötte meg az Úr ezt a szövetséget, hanem mivelünk is, mindnyájunkkal, akik itt és most életben vagyunk” (5Móz 5:3). A „szentnek” lenni tehát olyan követelmény, amely a jelenre, „ránk, ma” vonatkozik.

Ez a jelenvaló igazság újra és újra megismétlődik Mózes ötödik könyvében, pontosan azért, mert Isten arra hívott el, hogy „ma az Ő különleges népe” legyünk (5Móz 26:17-18). Egy másik szakasz még egyértelműbben fogalmaz, és a jövőben élőket is bevonja ebbe a szövetségbe: „De nemcsak veletek kötöm... [a] szövetséget... hanem azokkal is, akik ma nincsenek itt velünk” (5Móz 29:14-15). Néhány sorral később a bibliai szakasz pontosítja, hogy ez a szövetség „a miénk és a fiainkéi mindörökké” (5Móz 29:29). Mivel a szövetség mindig „jelenvaló igazság”, ezért kell azt „jelenvalóvá” tennünk, vagyis mindig „emlékeznünk” kell rá, folyamatosan tanítanunk kell (5Móz 6:7; 8:2, 18; 9:7).

Megbeszélendő kérdések: Eredendően bűnös emberekként hogyan lehetünk mégis szentek? Miért tanít bennünket a Biblia arra, hogy „szentek” legyünk – vagyis a világtól különbözőek és bizonyos értelemben elkülönülők –, arra, hogy hogyan kell a saját világunkban élnünk?

Gyakorlati alkalmazás

Abraham Heschel zsidó filozófus úgy írta le a „Mi az élet?” kérdésre adott bibliai válaszát, mint „az emberi és szent lét titkát” (Abraham Joshua Heschel: *I asked for Wonder*. New York, 1983, Crossroad, 80. o.). Nézzük meg olyan emberek bibliai példáit, akik „emberek” voltak – vagyis tisztában voltak az akkori világ valóságával –, ugyanakkor „szentek” is voltak! Soroljuk fel a tulajdonságaikat! Mi tette őket emberré, mi tette őket szentté? E bibliai példák fényében hogyan tudjuk alkalmazni az egyszerre „emberi és szent” elvét a következő helyzetekre?

- Meghívást kapsz egy barátod házába. A barátod, aki nem adventista, sertéshúsból készült ételt szolgál fel neked, amelyet ő készített. Hogyan lehetsz „emberi” – azaz szerető és tisztelettudó a vendégszeretetére gondolva –, és hogyan lehetsz szent, azaz hogyan védheted ki, hogy megszegd Isten tilalmát a tisztátalan ételekre vonatkozóan?
- A gyülekezetben vagy, és mögötted egy csapat fiatal nevetgél és beszélget. Hogyan tanítod meg őket a tiszteletre és a hely szent jellegének tiszteletben tartására („szentnek lenni”) úgy, hogy közben mégis pozitív maradsz velük?
- Hogyan tudod elmagyarázni a prófécia igazságát egy nem hívőkből álló csoportnak úgy, hogy az világos, érdekes és időszerű legyen számukra?
- Vezető vagy egy gyülekezetben, amely két csoportra oszlik. Az egyik csoport szereti hangsúlyozni a társadalmi igazságosságot, a testvéri szeretetet és a kegyelem fontosságát, míg a másik csoport az ítéletet és a törvényt hangsúlyozza. Mit javasolsz, hogyan kezelhető a két csoport közötti feszültség?

A BEJRÚTI MŰTRÁGYARAKTÁR ROBBANÁSA UTÁN

Kathie Lichtenwalter

Alig vettem észre az első robbanást és rengést. Egész délután nagy szél fúj, zörgette a bejárati ajtónkat, de a második robaj és rengés egyértelmű volt. Mire számíthat az ember? Tűzijáték? Géppuska? Autóbomba? Egy vadászgép? Bár személyesen soha nem voltam érintett, megtanultam, hogy minden hangnak jelentése van, néha tragikus.

Az egyház Közel-keleti Egyetemének kampusza fölötti dombról az alattunk elterülő Bejrút városára, a kikötőre és a Földközi-tenger felé néztem. Ekkor láttam, hogy gomba alakú felhők emelkednek fel gyorsan és területnek szét a város felett. „Valami szörnyűség történt” - gondoltam.

Kiléptem a tornácra, abban a pillanatban hatalmas robajt hallottam, és egy porral és törmelékkal teli lökéshullám visszadobott a házba. Olyan volt, mintha az erő áthatolna a falakon. Alig tudtam megállni. Biztonságban akartam érezni magam, ami ekkor nem tűnt lehetségesnek. Így hát a folyosón járkáltam, remegő kézzel. Lassan lett csend. Percekkel később Osman hívott. Éppen a robbanás előtt adtam neki online hegedűórárt. Most visszahívott, riadt szemekkel, izzadó arccal, a telefonját lóbálta ide-oda, hogy megmutassa nekem a családjá apró lakásának pusztulását. „Minden összetört” - mondta.

Nem először esett meg vele ilyen. A családját hat évvel korábban úzték ki a bombázások Szíriából. Számára a 2020 augusztusi, legalább 200 halálos áldozatot követelő raktárrobbanás a veszteség ismételt megjelenése volt, mint valami megtörhetetlen körforgás. Nem tudom elnyomni a fájdalmat, visszaszerezni a veszteségeket. Senki sem tudja. De nem vagyunk tehetetlenek, áldozatok. Isten jelenlétében élünk, és várjuk, hogy Ő szálljon szembe a gonosszal, aki zihálva tombol, és mindebből még valami jó is fakadhat. Legyen áldott Isten neve a Közel-keleti Egyetem kampuszán, Libanonban és vergődő világunk legtávolabbi részein is!

Szeresd az Urat, a te Istenedet!

Alapige: 5Mózes 6:5

A tanulmány további igéi: 5Móz 4:37; 6:4-6; 7:9; 10:15; 23:5; Mk 12:28-30; Ef 2:1-8; 1Jn 4:19

Áttekintés

A héber Szentírásban a „szeretet” szó legtöbbször Mózes ötödik könyvében és az *Énekek énekében* fordul elő. A két könyv közötti rokonság a szeretet sajátos kapcsolati jellegére utal. Mivel Mózes ötödik könyve alapvetően a szövetségről, vagyis az Isten és népe közötti kapcsolatáról szól, a szeretet fontos témája ennek az iratnak. Sajnos Mózes ötödik könyve nem tartalmazza a „szeretet” egyértelmű meghatározását. A szeretet titokzatos és meghaladja az értelmünket (lásd Ef 3:17), megjelenik az Istennel, a félelemmel és a törvénnyel kapcsolatban is. Ebben a tanulmányban három összetett témával és az ezekből adódó nehéz kérdésekkel fogunk foglalkozni:

- *Szeretet és Isten.* Mi a szeretet? Ha Isten azért választotta ki népét, mert szerette őket, és nem azért, mert ők szerették Őt (5Móz 7:8), akkor mi a szeretet? Ha a szeretet Istennél kezdődik, és nincs emberileg észszerű ok rá, akkor milyen elven szeret mégis Isten? Erre válaszul, emberileg hogyan szerethetjük Istent, akit nem láthatunk? (Lásd 1Jn 4:20!)
- *Szeretet és félelem.* Ha „a szeretetben nincs félelem” (1Jn 4:18), hogyan szerethetjük Istent és hogyan félhetünk tőle egyszerre?
- *A szeretet és a törvény.* Hogyan szerethetjük Istent szabadon, amikor Ő parancsba adta nekünk, hogy szeressük Őt? Hogyan egyeztethetjük össze a törvény felszólító és törvényszerű oldalát, valamint a szeretet önkéntes jellegét?

Kommentár

Olvassuk el 5Móz 6:1-9 verseit!

A parancsolat (5Móz 6:1)

Az első mondat – „*ezek azok a parancsolatok*” – szerkezete egyértelműen jelzi, hogy a „parancsolat” kifejezés arra utal, ami ezután következik: „*rendelkezések és törvények*” (5Móz 6:1; vö. 5Móz 5:1), amelyeket Isten megparancsolt Mózesnek, hogy „tanítsa” azokat. Amikor tehát Mózes kimondja ezeket az első szavakat: „*ezek azok a parancsolatok*”, akkor a Tízparancsolatra utal, amelyeket az imént felsorolt (5Móz 5:1-20). A *mitswah*, „parancsolat” szó előtti határozott névelő pedig azt sugallja, hogy mindez hangsúlyos. A parancsolat, amelyre utal, kifejezetten hangsúlyos, mindent magában foglal. Érdekes módon ugyanaz a *tsawah*, „parancsolni” ige, amelyet Mózes a bevezetésben használt, a szakasz közepén (5Móz 6:6) ismét megjelenik a szeretet parancsolatával összefüggésben; és ott is, akárcsak a bevezetésben (5Móz 6:1), a „tanítani” igével áll kapcsolatban. Ez egyértelműen arra utal, hogy amikor Mózes azt mondja: „*ezek azok a parancsolatok*”, a szeretetre való felhívás parancsolataira gondol. Amikor tehát Jézus a szeretet parancsolatát „az első parancsolatként” azonosítja (Mk 12:29-31), teljes összhangban van Mózes törvénytárgyarázatával.

Megbeszélendő kérdések: Miért foglalja magában a szeretet parancsa az összes többi parancsolatot? Miért olyan a felebarát szeretetének parancsa, mint az Isten szeretetének parancsa, és nem csak egy másik (második) különálló parancsolat (Mk 12:31)?

Hogy féljétek az Urat (5Móz 6:2)

Mózes gondolatmenetét követve a „parancsolat” célja az, hogy „*féljed az Urat, a te Istenedet*”. Más szóval, Istent szeretni azt jelenti, hogy mindekelőtt „félni Őt”, felismerni, hogy létezik. A szeretet feltételezi a másik személy létezését, akit szeretünk. Istent szeretni nem azt jelenti, hogy egy elvont elvet, egy mély bölcsességet vagy egy szép történetet szeretünk, nem is teológiai vagy kulturális hagyomány. Istent szeretni azt jelenti, hogy személyként szeretjük Őt. Istent félni azt jelenti, hogy jelenlétének mindenütt és minden pillanatban tudatában vagyunk. Nemcsak a gyülekezetben van jelen, vagy amikor imádkozunk, hanem az irodában, a konyhában, a hálószobában, a piacon is. Jelen van, amikor emberek között vagy amikor egyedül vagyunk, a fényben és sötétségben egyaránt (Zsolt 139:2-12).

Megbeszélendő kérdések: Mit jelent Istent személyként szeretni? Miért nem lehet úgy szeretni Őt, mint aki nem személy? Olvassuk el Préd 12:13-14 verseit! Miért kapcsolódik az istenfélelem Istenhez mint bíróhoz?

Isten minden törvényét és parancsolatát meg kell tartani (5Móz 6:2)

Istent félni tehát azt jelenti, hogy vele járni, folyamatosan az Ő jelenlétében élni. Nem szerethetünk valakit úgy, hogy közben más utat járunk, ahol Ő nincs jelen. A szeretet a parancsolatokhoz vezet minket. Először is azért, mert Isten parancsolatai a szeretetének kifejeződései: „mert szeret benneteket az Úr” (5Móz 7:8). Másodszor, mert mi is szeretjük az Urat: „akik szeretik őt, és megtartják parancsolatait” (5Móz 7:9). Ennek a mondatnak a héber alakja azt sugallja, hogy a *waw* („és”) kötőszót úgy kell érteni, mint ami bevezet egy magyarázatot: „akik szeretik Őt, vagyis akik megtartják a parancsolatait.” Isten parancsolatainak megtartása ugyanis nem hozzáadódik a szeretethez – ez maga a szeretet. Mivel szeretjük Istent, szeretjük a törvényét is (Zsolt 119:70, 92, 97).

Megbeszélendő kérdések: Hogyan befolyásolja a szeretetről alkotott felfogásunkat az a tény, hogy „szeretni Istent” azt jelenti: megtartjuk a parancsolatait? Hogyan befolyásolja az Isten parancsolatainak elutasítása az iránta való szeretetünket? Miért értjük meg jobban Istent, ha megtartjuk a parancsolatait, és ezáltal az iránta való szeretetünket?

Szeressétek az Urat (5Móz 6:5)!

Isten megparancsolja, hogy szeressük Őt, és nincs is ezzel semmi probléma, mivel „Isten szeretet” (1Jn 4:8). A „szeretni Istent” maga a parancsolat, és nem is lehet más; ez az abszolút felszólítás, éppen Isten lénye miatt. Mivel Isten a szeretet, a parancsolat egész valónkat érinti. A szeretet a szívből fakad, vagyis belülről, abból, ami nem látható, legbensőbb gondolatainkból és érzéseinkből, legmélyebb szándékainkból. Jelzésértékű, hogy a törvény végén a Tízparancsolatot lezáró parancsolat – „*ne kívánd*” (5Móz 5:21) – megadja az összes többi belső értelmezési kulcsát. Nem elég a törvényt, az igazságot ismerni ahhoz, hogy tudjuk, nem ölhetünk és nem paráználkodhatunk. Nem elég, ha nem követünk el házasságtörést vagy gyilkosságot, mivel még gondolnunk sem szabad rá, nem szabad vágyni ezek után (Mt 5:28).

Mivel a „szeretet” szenvedély, az Isten iránti szeretetre adott válaszuk sürgető; a szívünkéből árad (5Móz 6:6), nem csupán emlékezés vagy a jövőre vonatkozó reménység. Jelen van ma is, és mindennapi életünket érinti. Azt jelenti Istent szeretni, aki szeretetében mindig jelen van, hogy Isten része az életünknek. Ezért mindent átfogó, magába foglal „mindent” az, hogy szeretjük Istent, aki szeret bennünket. Nemcsak „teljes szívünkéből”, hanem „teljes lelkünkéből” is, ami az „egész személyünket” jelenti, és nem áll meg itt. Mivel a szeretet az, ami, kell, hogy legyen intenzitása, hőfoka. Nem szerethetjük Istent középszerűen vagy erőtlennül.

Megbeszélendő kérdések: Az Isten iránti szeretetünk korlátozódhat a parancsolatainak való engedelmisségre? Lehetséges-e szeretni Istent a parancsolatainak figyelmen kívül hagyásával? Ha nem, akkor miért nem? Hogyan befolyásolja a fanatizmus az Isten iránti szeretetünk őszinteségét? Miért ellentétes a fanatizmus az Isten iránti szeretettel?

Tanítsd őket (5Móz 6:1, 7)!

Ahogy Isten Mózesnek meghagyta, hogy tanítsa a parancsolatait (5Móz 6:1), ránk is azt bízta, hogy tanítsuk azokat (5Móz 6:7). Mivel az Isten parancsolatainak tanítására vonatkozó utasítás Isten szeretetéből fakad, a tanítás küldetése nem lehet erőszakos, nem hajthatja a személyes haszonszerzés vágya. Ha az emberek a karddal való fenyegetés vagy valamilyen haszon kilátásba helyezése miatt fogadják el Jézust, nem fogják fel Isten törvényének értelmét, sem azt, hogy ki is Ő valójában. Fontos látni, hogy ez a bibliai szakasz lett meghatározó Izrael küldetésének megfogalmazásakor, hiszen Istenről kellett tanúskodniuk. A héber eredetiben az első sor: „*Halld meg, Izráel: Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr!*” (5Móz 6:4) szövegében az *'ayin* betű, amely az első szó, a *shema* végén áll (jelentése „halld”), és a *dalet* betű, amely az utolsó szó, az „egy” végén található, adja ki a „tanú” szót. Az ősi írástudók számára, akik a Tórát másolták, ez a sor foglalta magába Izrael identitásának lényegét és küldetését, hogy Isten népeként tanúságot tegyen a világnak mindenhol és mindenkor, reggel és este, születéskor és halálkor arról, hogy ki az Isten; az egyedülálló (egyedüli) Isten, aki szereti a népet.

Megbeszélendő kérdések: Mit jelent Isten parancsolatainak tanítása? Mi a kapcsolat az egyedülálló (egyedüli) Isten és a szerető Isten fogalma

között, aki azt akarja, hogy szeressék? Korlátozható-e a küldetésünk a törvényre? Hogyan torzítaná el egy ilyen korlátolt felfogás a törvény értelmét?

Gyakorlati alkalmazás

Olvasd el 5Móz 6:8-9 verseit! Ezeket a verseket, másokkal egyetemben (vö. 2Móz 13:9, 16; 5Móz 11:8) arra is használták, hogy igazolják a *tefillin* (zsidó imaszíj) hagyományos használatát. A gyakorlat szerint a zsidók ezt a karjukra és a homlokukra kötik. Nincs rá bizonyíték, hogy a bibliai időkben szó szerint követték volna ezt a gyakorlatot, a hagyomány mégis nagyon ősinek tűnik; az Újszövetség is tanúskodik róla (Mt 23:5), ahogy Josephus Flavius zsidó történetíró és néhány kumráni töredék is. Ami biztos, az a rituálé szimbolikus jelentősége.

Látogass el egy zsinagógába vagy keress rá az interneten, hogy saját szemeddel is lásd, miről van szó! Gondolkodj e gyakorlat egyes részletein, hogy mit tanulhatunk belőle a hitről és odaadásról!

- *Kösd azokat...* Isten törvényének szorosán kell kapcsolódnia a mi fizikai valónkhoz. A kötés a hűségünk és az Istennel való szeretetkapcsolatunk egyik mutatója is.
- *A kezedre.* Isten törvényének hatással kell lennie a cselekedeteinkre.
- *A homlokodra.* Isten törvényének hatnia kell a gondolkodásunkra, a döntéseinkre.
- *Háza ajtófélfáira, kapuidra.* Az Isten törvényének az otthonunkat is meg kell határoznia.

Megbeszélendő kérdések: Hogyan segíthet az Istennel való kapcsolatunkban ennek a gyakorlatnak a megértése? Hogyan hathat ez a gyakorlat károsan az Istennel való kapcsolatunkra?

Olvasd el Jel 14:9-et! Hogyan segíthet a tefillin gyakorlata megérteni Isten maradék népének identitását?

A KÖNYV EREJE

Kazuhiro Hiraga

A kilencéves Saki a japán Okinava szigetén lakott, és nagyon szeretett olvasni. Különösen azokat a könyveket kedvelte, amelyeket egy kedves idegen adott el a családjának, amikor egyszer náluk járt. Újra és újra elolvasta a sorozatot, Arthur bácsi esti meséit. A kedvenc története egy Wilford nevű fiúról és a „csomagküldő szolgálatáról” szolt. Wilford szerette ajándékokkal meglepni az embereket. Boldoggá tette, amikor elképzelte a megajándékozottak örömét.

A könyvek megismertették Sakit Jézussal. A családja nem volt keresztény, mint sokan mások sem Japánban. A könyvekben azonban Saki azt olvasta, hogy Jézus szereti a gyerekeket és boldoggá akarja tenni őket. Amikor a lány felnőtt, Japán fővárosába, Tokióba költözött. Ott férjhez ment, két kislányt születt. Az idők folyamán elvesztette a kedvenc könyveit.

Amikor a nagyobbik fia elég idős lett, iskolát keresett neki. Az otthonuk közelében felfigyelt egy magániskolára, a Tokió Saniku Általános Iskolára. Kíváncsiságból utánanézett, és meglepődve tapasztalta, hogy ez egy adventista iskola. Soha nem hallott még az adventistákról, ezért tovább keresett a neten. Meglepetésére azt találta, hogy az adventistáknak sok iskolájuk van és gyermekkönyveket is kiadnak, köztük az ő szeretett mesekönyveit is ők adták ki.

Az adventista iskola területén egy imaház is volt, így Saki elkezdte látogatni a szombati istentiszteleteket. Különös békét érzett, miközben énekelt és prédikációkat hallgatott.

Megszerezte az Arthur bácsi esti meséi sorozatot, és abból kezdett felolvasni a fiainak. A fiúk rajongtak a történetekért. Saki a Szentírást is elkezdte olvasni. Amikor a fia első osztályos lett, ő csatlakozott az egyik szombatiskolai csoporthoz. Hónapokkal később elfogadta Jézust és megkeresztelkedett. A 35 éves Saki Takahagi ma is olvas a fiainak esti meséket, de a Bibliából is olvasnak. Szereti a Szentírást, szereti Jézust.

Idegen a kapuidon belül

Alapigék: 5Mózes 10:1

A tanulmány további igéi: 5Móz 10:1-19; Zsolt 146:5-10; Mt 7:12;

Jak 1:27-2:11

Áttekintés

Isten új törvénytáblákat ír, és ez nem más, mint kegyelmének és türelmes szeretetének története Izrael életében. Az ókorban, amikor egy szövetség megszűnt, a szövetség megújítása új szerződéses dokumentumok elkészítésével járt. A Hóreb szégyenletes eseményének háttérében Mózes arra ösztönzi Izraelt, hogy újítsák meg a szövetséget, tegyenek új hűségesküt, aszerint, ahogy Isten meghatározta a népével szemben támasztott követelményeket. Ezek a versek a szeretet elve köré csoportosítják a különböző témákat, nevezetesen az Úr iránti szeretetet (az első parancsolat), a szeretetet mint az Isten szeretetére és megbocsátására adott választ, a felebarát szeretetét és különleges módon az idegenek szeretetét (a második parancsolat) is, hiszen Isten őket is szereti.

A tanulmány témái:

- *Az új szövetség.* Bár a szövetség örökkévaló, mindig szükség van a megújítására (a szív körülmetelésére).
- *A szív körülmetélése.* Ez a kép a metaforák egyfajta keveréke, és döntő teológiai igazságot tár fel.
- *Szeretni az idegent.* A felebarátot szeretni egy dolog, de vajon szeretni kell az idegeneket is?

Kommentár

Az új szövetség

Az örökkévaló szövetség megújításában van egy paradoxon. Logikusan gondolkozva az örök szövetséget nem kell megújítani. A paradoxonból levonható tanulság a nép hűtlensége Isten hűségével szemben. Figyeljük meg, hogy az „új szövetség” nem jelent új törvényt! Ugyanaz a törvény került az új táblákra is. Amit Isten itt megkövetel, az egyszerűen a törvény belsővé tétele.

A kőtáblákra írt törvénynek a nép szívébe kellett kerülni. A szövetség megújítása a szív megújítása. Ennek a folyamatnak az előidézője a szeretet. Jeremiás, aki először használja az „új szövetség” kifejezést, a következőképpen határozza meg azt: *„Nem olyan szövetséget, amelyet őseikkel kötöttem, amikor kézen fogva vezettem ki őket Egyiptom földjéről; mert ezt a szövetséget megszegették, pedig én voltam az Uruk – így szól az Úr. Hanem ilyen lesz az a szövetség, amelyet Izráel házával fogok kötni, ha eljön az ideje – így szól az Úr: Törvényemet beléjük helyezem, szívébe írom be. Én Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek”* (Jer 31:32-33).

Érdekes módon a megszegett szövetség alapidokumentumáról szóló történet Jeremiásnál megismétlődik. A prófétának Mózeshez hasonlóan szintén újra kellett írnia a könyvét (Jer 36:27-28). Hasonlóképpen, amikor Pál apostol az „új szövetségről” beszél (2Kor 3:6), ezt olyan spirituális szövetségként értelmezi, *„amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva, és nem kőtáblára, hanem a szívek hústábláira”* (2Kor 3:3).

Megbeszélés és kérdések: Hogyan alkalmazható az „új szövetség” bibliai fogalma Mózes ötödik könyvében az Ószövetség és az Újszövetség közötti kapcsolat megértésére? Miért jelenti az „új szövetség” ugyanazt a törvényt? Miért írta Isten a törvényt kőre és nem az emberek szívébe?

A szív körülmetélése

Isten Izraelhez intézett felszólítása, hogy metéljék körül a szívüket, természetesen nem szó szerint értendő. Mózes az ajkak körülmetéletlenségére utal (2Móz 6:12, 30), ami azt jelzi, hogy az ajkai zárva vannak, nem tud folyékonyan beszélni. Jeremiás azt fájlalja, hogy Izrael fülei körülmetéletlenek, vagyis nem hallják az Úr szavát (Jer 6:10). Mivel a körülme-

télés a szövetség jele (1Móz 17:10-13), a szív körülmetélése olyan kép, amely a belső körülmetélést szimbolizálja. Pál később a keresztyének megtéréseként írt erről (Róm 2:28-29), és ezt csak Isten végezheti el (5Móz 30:6).

Mózes nem utal arra, hogy a testi körülmetélés rossz lenne. Mielőtt belépnének Kánaán országába, Izrael férfainak körül kell metélniük a szövetség jeleként (Józs 5:2). A szív körülmetélése azokra vonatkozik, akiket már testileg körülmetéltek, akikre a szövetség vonatkozik. A test körülmetélése után a szövetség megújítása nem jelent új körülmetélést, amely megsemmisítené az előzőt, hanem ugyanannak a szövetségnek és törvényeinek az elmélyítése. Miután megkapták a törvény betűjét, Isten most arra hívja őket, hogy a szívükben gyökereztesék meg az elkötelezettséget. Ez nemcsak azt jelenti, hogy tartózkodni kell a helytelen cselekedetektől, hanem ami még fontosabb: nem szabad akarni, vágnyi sem a rosszat. Nemcsak a rossz cselekedetektől való tartózkodást jelenti, hanem azt, hogy az ember az egész életében jó cselekedetekre törekszik. Csak a szeretet teszi lehetővé ezt az elkötelezettséget. Isten elvárása ebben a szakaszban egy szereteten alapuló szövetség, ezért ez sokkal szigorúbb és mélyebb.

Megbeszélendő kérdések: Mi teszi a szereteten alapuló szövetséget mélyebbé, mint a törvényen alapuló szövetség? Ugyanakkor milyen veszélyeket rejt magában a szeretet hangsúlyozása az igazságosság szigorának rovására? Hogyan kapcsolódik a szív körülmetélésének képe a „kemény nyak” képéhez?

Szeretni az idegent

Érdekes, hogy az Úr szeretetére vonatkozó parancsolat első alkalmazása az idegenek szeretetét írja elő. Miért követelte meg Isten Izráeltól, hogy szeressék az idegeneket? Kétféle okot lehet itt felsorolni. Beszéljük meg és elmélkedjünk ezekről az osztályban: 1) okok, amelyek igazolják ezt a követelményt, és 2) okok, amelyek felkészítik őket a szentségre.

Miért kell szeretni az idegeneket?

- *Mert Isten szereti az idegent* (5Móz 10:18). Az ok a Teremtőben való hitben gyökerezik, akié a menny és a föld (5Móz 10:14). Két alapelv indokolja ezt. Először is: az idegeneket is Isten alkotta, mégpedig a saját képmására (*imago Dei*). A második az elsőből következik: Isten szolgálai-

nak Istenhez hasonlóan kell cselekedniük (*imitatio Dei*).

- *Mert Izrael is idegenként élt máshol* (5Móz 10:19). Ez az alapelv „*a szeresd felebarátodat, mint magadat!*” (3Móz 19:18) elvből származik.

- *Felkészülés az Istennel való találkozásra*. Isten más minőséget képvisel, mint az ember (5Móz 10:17), Ő szent, lényegileg más. A legjobb módszer ahhoz, hogy megtanuljuk Istent szeretni, ha megtanulunk tőlünk különböző embereket, idegeneket szeretni.

- *Felkészülés más népekkel való találkozásra*. Mint egykori rabszolgáknak, Izraelnek meg kellett tanulnia nemcsak szigorú felügyelőként tekinteni az emberekre, akiket gyűlöltek, hanem „felebarátként” is, akikkel kapcsolatot ápolnak, megosztóznak dolgokon és akiket szeretnek. A két nép közötti szeretet tapasztalata ugyanis erősít és gazdagít.

- *Felkészülés arra, hogy idegenként megvalósítsák, betöltsék a küldetésüket*. Mint egykori pusztai nomádoknak, Izraelnek meg kellett tanulnia a szentség útját és a más népekkel való együttélés értékelését anélkül, hogy saját szent identitását veszélyeztetné. Ábrahámnak, Józsefnek és Dánielnek is meg kellett tanulnia, hogyan éljen, összeegyeztetve a szentség és a szeretet kötelességét.

Megbeszélendő kérdések: Hogyan és miért segít az *imago Dei* elve megérteni az idegenek szeretetének fontosságát, és hogyan segít ez minket az idegenek szeretetében? Miért erősíti és gazdagítja a szeretet minőségét az idegenek szeretetének tapasztalata? Miért erősíti a más vallású emberekkel való közösség a saját hitünket?

Szeretni az özvegyeket és árvákat

Mózes ötödik könyvének szövetségi szerződése nem határozza meg a „szereget” fogalmát, de világossá teszi, hogy a szeretet isteni kategória. Izrael csak Isten által értheti meg és teljesítheti ezt a parancsolatot. Másrészt az is fontos, hogy a szeretet bemutatása az Isten igazságszolgáltatásának cselekedeteként jelenik meg, az árvák és az özvegyek érdekében (5Móz 10:18; vö. 5Móz 24:17-22).

Megbeszélendő kérdések: Miért kapcsolódik az árvák és az özvegyek szeretetének követelménye az idegenek szeretetének követelményéhez? Mi a hasonlóság a jövevények, az özvegyek és az árvák között?

Gyakorlati alkalmazás

Victor Hugo *A nyomorultak* című művében a tolvaj Jean Valjean akkor érti meg a megbocsátás és az irgalom értékét, amikor a házigazdája nekiadja az ezüstöt, amit ő ellopott, és ami miatt különben börtönbe került volna.

Gondoljuk át és beszéljük meg a következő eseteket!

- A gyülekezet elöljárója vagy lelkipásztora vagy. A gyülekezet egyik fiatal nőtagja házasságon kívüli viszonyban gyermeket szült. Néhány évvel később a pár felkeres, és arra kér, hogy add össze őket (mindketten adventisták). Hogyan kezeled ezt az esetet?
- Egy részeg koldus pénzt kér tőled, mert azt mondja, hogy éhes, és már napok óta nem evett rendes ételt. Hogyan reagálsz a kérésére, mivel nincs rá garancia, hogy nem alkoholt fog venni a pénzből?

SMS-EVANGELIZÁCIÓ

Youngsuk Chae

Kim Hye-sun hívó keresztény Dél-Koreában. Vágyott Isten után, többet akart megtudni az Igéről. Ezért a barátaival csatlakozott egy bibliakörhöz, de alig értett valamit, hamarosan el is ment a kedve az egésztől.

Általában autóval járt, de az egyik nap inkább buszra akart szállni. Amikor a megállóban várt, meghallotta, hogy két nő lelkesen beszélget.

- Olvassa csak el! - mondta az egyik a másiknak, miközben a mobiltelefonját mutatta. - Naponta kapok üzeneteket, annyira szeretem őket!

- Tényleg? - mondta a másik. - Hadd nézzem!

Hye-sun azon kapta magát, hogy kíváncsi lett.

- Megnézhetem én is? - kérdezte.

Általában nem beszélget idegenekkel, de most nem tudott ellenállni. A telefon kijelzőjén ez állt: „Isten a szeretet» - ezt hirdeti minden virág és minden egyes fűszál! A madarak zengő éneküket hallatják, a gyengéd virágok tökéletes szépségükben, kellemes illatukkal töltik be a levegőt, az erdő magas fáit üdezőld, dús lombzatukkal mind-mind hangos bizonyítékai Isten szeretetteljes atyai gondoskodásának és vágyának, hogy gyermekeit boldoggá tegye” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. 8. o.).

„Pont erre lenne szükségem!” - gondolta Hye-sun.

Megkérdezte, hogyan kaphatna ő is ilyen üzeneteket. A mobiltelefonos nő megígérte, hogy segít. Hamarosan naponta kezdett SMS-eket kapni, örömeiben mindegyikre válaszolt. Vasárnaponként mindig odaírta a végére: „Áldott Úr napját!” Egy idő után a kérésére postán megkapta *A nagy küzdelem* c. könyvet, más könyvekkel együtt. A vasárnapi jókívánóságokat már nem küldi, de továbbra is válaszol az üzenetekre és olvassa a könyveket.

Az üzeneteket Lim Myung-Sook, egy adventista diakónus naponta küldi Ellen White idézeteiből mintegy 2500 embernek, köztük más felekezetek vezetőinek. Azért imádkozik, hogy akik olvassák azokat, közelebb kerüljenek Jézushoz. „Nem tudom, hány ember olvassa az üzeneteket, és hogy milyen változást hoznak az életükben - mondta. - Én csak magvető vagyok, de hiszem, hogy Isten segítségével a magok kikelnek és beérnek a gyümölcsök.”

Melyik nagy nemzet az...?

Alapigék: 5Mózes 4:8

A tanulmány további igéi: 5Móz 4:1-8, 32-35; 12:32; Mt 5:13-16; 15:1-9

Áttekintés

Egy nemzetet általában az tesz naggyá, amit elért, politikai hatalma, területének nagysága, háborús hőstettei vagy gazdagsága. Ezek nem jellemezték Izrael nemzetét, amikor a nép meghallotta Mózes dicsérő szavait. Úgy hangzik Mózes költői kérdése – Melyik más nemzet ilyen nagy? (5Móz 4:8) –, mintha ők lennének a legnagyobb nemzet a földön. Az egykori rabszolgákból, hontalanokból álló nép aligha felelt meg a „nagy nemzet” kritériumainak. Izraelt nem az teszi naggyá, amit tett vagy nem tett; nem az, hogy kik ők és kik nem, hanem Isten.

Egy történet II. Frigyes porosz királyról közelhozza a lényegét. A király egyszer megkérdezte az orvosát: „Tudna nekem legalább egyetlen bizonyítékot adni Isten létezésére?” A férfi azt válaszolta: „Igen, Felség, Izrael.” (Ennek az anekdotának különböző forrásait lásd Steven Paas: *Christian Zionism Examined*. Eugene, OR, 2019, Resource Publications). Mózes leírása Izrael nagyságáról valóban zavarba ejtő, mert minden eleme Istenről és az Ő törvényeiről szól.

A tanulmány témái:

A tanulmány a héten erre a misztériumra reflektál és három fő téma körül forog:

- A törvény tökéletes. Nincs mit hozzátenni és nincs mit elvenni belőle.
- A törvény bölcs. A Teremtőről tanúskodik annak a mozgalmas, értelmes élete, aki a törvényt megtartja.
- A törvény Istentől ered. Ha Izrael nem „ragaszkodik” Istenhez, nem részesül a törvény előnyeiből, nem lesz „nagy nemzet”.

Kommentár

Miközben Mózes ősi törvényeinek értékét és tekintélyét tanulmányozzuk, megvizsgáljuk, hogy a modern kor számára még mindig relevánsak-e. Nem értjük meg a törvény lényegét, ha olyan dolgok, tevékenységek halmazára redukáljuk, amelyek csak elidegenítik az embereket, megfosztják őket ítélőképességüktől és szabadságuktól. Azért hangzik el Izrael felé, hogy „*ha megtérsz Istenedhez, az Úrhoz, és hallgatsz a szavára*” (5Móz 4:30), és azért kell teljes értelemmel elfogadni a törvényt, hogy a nép „éljen” (5Móz 4:1), virágozzon és kiteljesedjen. A Teremtő Isten a törvénnyel adta át az élet receptjét, éppen azért, mert Ő tudja, mitől kel életre Izrael.

Egy másfajta törvény

A törvény a mennyből származik (5Móz 4:36), és Isten úgy tervezte, hogy különbözzön minden más törvénytől. Bár vannak közös vonások is a mózesi törvény és a környező kultúrák törvényei között, alapvető különbségek mutathatók ki közöttük. A legújabb kutatások számos fontos különbséget tártak fel.

Babilonban bizonyos lopásokért halálbüntetést kellett kiszabni, míg a Biblia csak értékalapú pénzbeli kártérítést ír elő. Mózes törvényében az emberi élet elsőbbséget élvez az anyagi értékekkel szemben, és a törvény minden személyre ugyanaz. Ennél is fontosabb, hogy Mózes törvényei más keleti törvényektől különbözően mindig Istenre hivatkoznak. Míg a közel-keleti jogi dokumentumokban az Istenre való utalás ritka, alkalmi és csak formális, addig a bibliai törvényeket a bevezetésben és néha a következtetésben is áthatja az Istenre való utalás, amely a szövegben végig vezérmotívumként szerepel. A törvény nem emberi konzultációk és kimunkálás eredménye, ajándékként kapjuk - felülről jövő kinyilatkoztatás.

Jelentős a súlya a Bibliában az úgynevezett „apodiktikus törvényeknek”, vagyis az általános érvényű (kétségbevonhatatlan, megcáfолhatatlan - a szerk.) törvényeknek (amelyek nem egyedi eseteket határoznak meg, hanem elveket - a ford.). Ezek a törvények tekintéllyel hangzanak, ami még fontosabb annak ismeretében, hogy az ókori Közel-Kelet jogi irodalmát a kazuisztikus (eseti) törvények uralják. A „ne öl” vagy a „ne parázálkodj” (apodiktikus) parancsolat abszolút, félre nem érthető meghatá-

rozás. Isten törvénye nem valamilyen logikai levezetés alapján nyer igazolást. Kizárólag az engedelmesség tapasztalata útján győződhetünk meg a törvény helyességéről. A kazuisztikus törvények esetében már azelőtt tudjuk, hogy miért helyes a törvény, mielőtt megtapasztaltuk volna (lévén előre leírja, hogy ha ezt teszed, ez lesz a büntetés – a ford.), míg Izrael apodiktikus törvényeiben ezt utólag tudjuk meg. Izraelnek a törvény ajándékára adott válasza teszi érthetővé ezt a folyamatot: „Tesszük, és ezáltal majd megértjük” (2Móz 19:8, a szerző fordítása). Mózes törvénye tehát különbözik az összes többitől, mivel olyan dimenziót feltételez, amely máshol hiányzik. Izrael pedig hit által engedelmeskedik.

Egyetemes törvény

Mózes törvénye nem Izrael sajátos kultúrájának és bölcsességének kifejeződése. Mózes világosan rámutat erre, amikor a kozmikus horizontra és a múltbeli teremtésre utal, még Izrael megjelenése előtt: *„Kutass csak utána a régi időkben, amelyek előtted voltak, attól fogva, hogy embert teremtett Isten a földre, az ég egyik szélétől a másikig”* (5Móz 4:32). A törvény egyetlen volta magában a törvényben is megjelenik. Egyetemes felhívásának egyik legbeszédesebb jele a teremtésre való hivatkozás. Figyelemre méltó, hogy a Tízparancsolatban a szombat, a teremtés emléke a törvény geometriai és tematikus középpontjában kapott helyet. Az ősi szövetségi iratokban ide helyezték a pecsétet. Mindez azt sugallja, hogy a Tízparancsolat középpontjában Istennek mint Teremtőnek a tudatos elismerése áll, és a teremtés tíz kijelentését is visszhangozza (lásd a tíz „ezt mondta Isten” kijelentést 1Mózes 1-ben).

Hasonlóképpen 1Mózes 1-re emlékeztetnek a kóser étkezési törvények is, amelyek különbséget tesznek a tiszta és tisztátalan húsok között. 3Mózes 11. fejezetének nyelvezete, amely ezeket a törvényeket feljegyzi, ugyanazokat a szavakat és stilisztikai kifejezéseket használja (földi állatok, csúszómászók, a maga neme szerint stb.). Továbbá az állatok felsorolása 3Móz 11:2-8-ban ugyanazt a sorrendet követi, mint 1Móz 1:24-26-ban (a teremtés hatodik napján). Például az ember teremtése kapcsolódik a vízi állatok teremtéséhez (3Móz 11:9-12; vö. 1Móz 1:26), ezt követi a levegő állatainak teremtése (3Móz 11:13-23; vö. 1Móz 1:26), majd a szárazföldi állatok és a hullók (3Móz 11:24-43; vö. 1Móz 1:26). Végül 3Mózes 11-ben, akárcsak 1Móz 1:24-26-ban, az ember és az álla-

tok közötti kapcsolat párhuzamaként jelenik meg az ember és Isten közötti kapcsolat. 1Móz 1:26-ban az állatok feletti uralom gyakorlásának kötelessége azzal függ össze, hogy Isten a maga képmására teremtette az embert. Hasonlóképpen 3Mózes 11. fejezetében a tiszta és tisztátalan húsok megkülönböztetésének kötelessége azzal függ össze, hogy az emberi szentség az isteni szentséget tükrözi: „*Szentek legyetek, mert én szent vagyok*” (3Móz 11:44-45).

A törvények alkalmazási kérdései

Mivel a teremtéshez kapcsolódnak a Tízparancsolat vallási és erkölcsi törvényei, valamint a tiszta és tisztátalan húsokra vonatkozó étkezési törvények egyetemesek, továbbra is alkalmazhatók minden emberre. Azonban az úgynevezett szertartási törvényeknek, amelyek a templomhoz és az áldozatokhoz kapcsolódtak, meg kellett szűnniük. Ami az életkörülmények szabályozására alkotott törvényeket illeti, amelyek többnyire kazuisztikusak (eseti kérdéseket szabályoznak), ezek szintén elvesztették normatív jellegüket, mivel a szituáció, amit szabályoztak, már nem létezik. Ez a helyzet például a rabszolgákra, az öltözködés módjára, a földművelésre, a város szervezésére és igazgatására vonatkozó törvényekkel. E két utóbbi kategóriának (szertartási és életkörülményekre vonatkozó) Isten terve szerint nem kellett örökké fennmaradni. A Dekalógus és az étkezési törvények viszont nem tartoznak sem a szertartási, sem a körülményeket szabályozó törvények közé. Ezeknek a törvényeknek semmi közük az áldozatokhoz.

Valójában minden olyan törvény, amely nem szertartási vagy adott életkörülményekhez igazodó, megtartja abszolút törvényként való státuszát. Ez a helyzet a szexualitásra, a higiénia, a szomszédokkal való kapcsolatokra stb. vonatkozó törvények esetében. E törvények többsége a Tízparancsolatban már szereplő törvényeket bővíti ki és magyarázza tovább. Izrael törvényei tehát kétféle törvényt foglalnak magukban: egy abszolút érvényű és egyetemes törvényt, ill. egy relatív, az időtől és a körülményektől függő törvényt. Ez a megkülönböztetés megtalálható az Újszövetségben is, ahol a törvény eltörléséről szóló szövegek a törvényt felmagasztaló szöveggel állnak egyensúlyban. Az első keresztyének, akik tulajdonképpen vallásos zsidók voltak, megértették, hogy az áldozatokra vonatkozó törvényeket nincs miért fenntartani a továbbiakban, mivel azok a Messiásra mutattak előre, de soha nem kérdőjelezték meg a Dekalógust, amelynek előírásait Jézus inkább elmélyítette és

kiterjesztette. Ugyanez a helyzet a húsfogyasztásra (*kasherut*) vonatkozó étkezési törvényekkel, amelyekre apostoli ajánlások is utalnak: „tartózkodjanak... a megfulladt állattól és a vértől” (ApCsel 15:20; vö. 3Móz 17:14). Ezekből következik, hogy bizonyos törvényi előírások a vallási életben a keresztényekre és a zsidókra egyaránt érvényben maradtak.

Gyakorlati alkalmazás

A bölcsesség próbája

Olvasd el 5Móz 4:6 versét: „Tartsátok meg és teljesítsétek azokat, mert ezáltal lesztek bölcssek és értelmesek a népek szemében. Ha meghallják mind ezeket a rendelkezéseket, ezt mondják majd: Bizony, bölcs és értelmes nép ez a nagy nemzet!”

Megbeszélendő kérdések: Abból, amit az előző versből megértettél, mit találsz magadban, ami e dologban az isteni gondviselés bizonyítéka? Mondják rólad mások, hogy „bölcs és értelmes” vagy? Mit nem mondanak rólad? Mit kellene tenned, hogy beteljesítsd az 5Móz 4:6-ban szereplő ígéretet?

Hogyan olvassuk a Szentírást?

Olvasd el 5Móz 4:2 versét!

1. Készíts listát más keresztény felekezetek új hagyományairól, amelyeket Isten törvényéhez adtak hozzá!
2. Milyen indokokat találtak ezeknek a kiegészítéseknek az igazolására?
3. Mi, hetednapi adventisták is hozunk létre új szokásokat és elveket, amelyek eredetileg nem találhatók meg Mózes törvényeiben? Sorolj fel ilyeneket, ha tudod, és mondd el, miért gondolod, hogy a betartásuk jogos, bár nem képezi részét a bibliai előírásoknak!
4. Milyen megértési, elemzési elvre következtethetünk 5Móz 4:2 alapján? Miért fontos a bibliai szöveg teljes elolvasása? Mely bibliai szövegeket vagy hajlamos félretenni (például az Ószövetséget az evangéliumokkal szemben, *A prédikátor könyvét* Mózes öt könyvével szemben), és miért? Gondold át, miért szükséges ezek olvasása is!

MIFÉLE KÖNYV EZ?

Aiki Saito

Japánban valaki egy Bibliát adott egy 12 éves kislánynak, aki hazafelé tartott az iskolából. A lányt azonban nem érdekelte, ezért feltette a hálósobájába egyik polcára. Később, amikor takarította a szobáját és meglátta a polcon a könyvet, arra gondolt, hogy odaadja nyolcéves öccsének, Ryotarónak.

- Szeretnéd elolvasni? - kérdezte.

Ryotaro csodálkozva nézte, hogy milyen könyv ez. Meglátta a borítón a „Biblia” szót. A nagypapjánál látott már Bibliát, ezért kíváncsi lett.

- Igen, szeretném elolvasni - mondta.

Egy Újszövetséget kapott, és az elejétől kezdte olvasni. „Ki ez a Máté?” - gondolkodott.

Olvasás közben megismerkedett Jézussal, aki sok beteg embert meggyógyított. Szimpatikus lett neki Jézus. Amikor befejezte *Máté evangéliumát*, kíváncsi lett, mi jöhet ezután, ezért elkezdte olvasni a következő könyvet, Márkot. De a történet nagyon hasonló volt, ezért félúton abbahagyta. Itt-ott beleolvasott még, de egyik könyvet sem fejezte be. Többet meg akart tudni Jézusról. A családja nem volt keresztény, így nem beszélt nekik az érzéseiről.

Közben a Biblia fontos része lett az életének. Volt benne egy oldal tele ígéretekkel. Ígéretetek betegségre, rossz napra. Ha békére vágyott, elolvasta az ígéreteket és vigaszra lelt. Ceruzával aláhúzta a verseket, amelyek tetszettek neki. Amikor elment otthonról, mindig magával vitte a Bibliát. Bár soha senki nem tanította meg imádkozni, amikor a családjával kirándulni ment, mindig imádkozott: „Istenem, kérlek, védj meg minket!”

Az általános iskola után az Okinava Saniku Középiskolába iratkozott be. A szülei az interneten találtak rá erre az adventista iskolára. Remélte, hogy ott többet megtudhat Jézusról - és nem is csalódott. Ryotaro most 12 éves, és az iskola kollégiumában lakik. Nemrég bejelentette a szüleinek, hogy meg akar keresztelkedni.

Törvény és kegyelem

Alapigék: 5Mózes 9:1-6; Galata 2:21

A tanulmány további igéi: Ez 28:15; Zsolt 119:29, 41-45, 70, 92-97

Áttekintés

A törvénytisztelőket gyakran vádolják azzal, hogy lélek és értelem nélküli törvényeskedők, egy letűnt vallásosság éltetői. Ez a vád nem állja meg a helyét. A törvény, ahogyan Izraelben értelmezik, éppen ennek az ellenkezője; olyan világosságot jelent, amely segíti az ember lelki életét és elősegíti a fejlődését. A zsoltáros szerint a törvényt így kell értelmezni: „*Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága*” (Zsolt 119:105).

A tanulmányban a héber Tóra szóval foglalkozunk, amely a „fényt” jelentő héber *or* szóval áll kapcsolatban. Amikor valaki éjjeli sötétben jár, a lába előtt világító lámpa nemcsak fényt vet az útjára, de elúzi a kígyókat is. A zsoltáros által használt kép így mutat a törvény kettős funkciójára: megvilágosít, tanít, vagyis segít előrehaladni, de egyben megvédi a veszélytől, biztosítja az úton lévő biztonságát. Ézsaiás próféta ugyanerre utal: az embereknek, akik törvény nélkül vannak, „*nincs hajnala, azaz világossága*” (Ézs 8:20, ÚRK alapján). A törvény világosság, Isten kegyelmének kifejeződése az Ő népe számára. Ez a világosság segít járni, megmaradni a veszélyes és sötét úton. Isten azért adta a törvényt, hogy „élhessünk”. Ebben a tanulmányban a törvény és az Isten kegyelme közötti összefüggést fogjuk megvizsgálni.

A tanulmány témája:

Kegyelem és törvény: Mi a kapcsolat a kegyelem és a törvény között? Ezek hogyan viszonyulnak egymáshoz a hívők életében?

Kommentár

Mózes ötödik könyve talán az Ószövetség minden más könyvénél jobban rámutat, hogy a kegyelem és a törvény összefonódik, nehéz lenne az egyiket a másiktól elválasztva látni. Amikor Mózes a törvényről beszél,

alapvetően a kegyelemre gondol. A törvényt ebben a könyvben a szövetség jeleként értelmezik. Ezért van az, hogy a törvény és a kegyelem isteni és emberi szempontból is összefügg. Isten számára a törvény annak a módja, hogy az akarata megvalósuljon a földön az emberi léten és történelmen keresztül. Izrael részéről pedig a törvény az Istennek adott válaszuknak és az Úrral való szövetségi kapcsolatuknak a kézzelfogható jele. Más szóval a törvény az, ami a kegyelmet láthatóvá és kézzelfoghatóvá teszi a történelem és az élet valóságában; a kegyelem pedig az, ami a törvényt lehetségessé, elhordozhatóvá és élhetővé teszi.

A kegyelem előbb volt a törvénytől és a törvényhez vezet

Ez az összefüggés jelenik meg az első üzenetben, amelyet Ádám Isten első parancsolatában hall. A héber *tsawah*, „parancs” szó első megjelenésekor a kegyelemre utal: *„Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz”* (1Móz 2:16). A parancsolatot, miszerint ne egyél a tudás fájáról, megelőzi Isten ajándéka – a kert összes többi fája. Hasonlóképpen Mózes *ötödik könyve* is Isten kegyelmével kezdődik, azzal, amit népéért tett meg a föld ajándékával. Majd a konkrét, történelmi emlékeztető után Isten áttér a törvényre, megköveteli népétől annak betartását. Ez az elv mutatkozik meg *Mózes ötödik könyvének* szövetségi szerkezetében, és az egész könyvben többször megismétlődik. A Tízparancsolat ezzel a megerősítéssel kezdődik: *„Én vagyok az Úr, a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptom földjéről”* (5Móz 5:6). Annak felismerése vezeti Izraelt az Isten parancsolatai iránti engedelmességre, hogy mit tett értük az Úr: *„Ti láttátok, mit cselekedtem Egyiptommal, hogyan hordoztalak benneteket sasszárnyakon, és hogyan hoztalak ide benneteket. Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor, bár enyém az egész föld, valamennyi nép közül ti lesztek az én tulajdonom”* (2Móz 19:4-5).

Figyeljük meg, hogy az „engedelmességre” (*shama'*) való felszólítás, amelyet az „azért” szó vezet be, Isten tetteiből következik, tulajdonképpen Isten cselekvésének közvetlen következménye kell, hogy legyen.

A 119. zsoltárban, az egész Bibliának a törvényről és a kegyelemről szóló legszebb versében a zsoltáros a kegyelemmel kapcsolatos megállapítással kezd: *„Teljesedjék be rajtam kegyelmed, Uram, és megígért szabadításod”* (Zsolt 119:41). Ezután áttér a következő pontra, ami a törvény: *„Meg akarom tartani törvényedet állandóan, mindörökké”* (Zsolt 119:44).

Mózes ötödik könyve azt mondja, hogy „mert szeret benneteket az Úr” (5Móz 7:8), „Tartsd meg tehát azokat a parancsolatokat..., amelyeket én parancsolok ma neked” (5Móz 7:11). Az Isten iránti szeretetből fakad tehát, hogy a nép szívesen megtartja a parancsolatokat. A zsoltáros így kiált fel: „Én pedig törvényedben gyönyörködöm” (Zsolt 119:70; vö. Zsolt 119:174), és „Mennyire szeretem törvényedet” (Zsolt 119:97).

Megbeszélendő kérdések: Miért az Isten parancsolatainak való engedelmeség az egyetlen logikus és komoly válasz az Úr kegyelmére és üdvösséget hozó cselekedeteire? Miért kell az egyik cselekvésnek egy másik cselekvést generálnia? Mit gondolnál egy olyan politikusról, aki csak szentimentális kívánságokra reflektál a kampányában, anélkül, hogy utalna a gazdasági és társadalmi problémák megoldására irányuló elképzeléseire és terveire? Milyen dolgok igazolják a zsoltáros törvényszeretetét?

A törvény és a kegyelem

A törvényt Isten ajándékaként határozzuk meg. A héber *natan*, „adni” ígét Isten a törvényre vonatkoztatva használja: „az az egész törvény, amelyet én adok [natan] ma elétek” (5Móz 4:8). A Tízparancsolatot Isten „adta” (2Móz 24:12). A zsoltáros szó szerint kegyelemként azonosítja a törvényt: „ajándékozz meg kegyelmesen törvényeddel” (Zsolt 119:29). Egy másik fordítás így adja vissza: „tanoddal [törvényeddel] kegyelmezz nekem” (IMIT Biblia). A zsoltáros tehát Isten törvényét az életében kegyelemként, a szabadság útjaként éli meg: „Tágas téren [szabadon] járok” (Zsolt 119:45). Az Újszövetségben Jézus ugyanezt mondja, amikor arra tanítja tanítványait, hogy az Ő igaz szavaiban találják meg a szabadságot (Jn 8:32; vö. Jak 1:25; 2:12).

Az Ószövetségben a törvény megjelölésére használt gyakori héber szó a Tóra, ami azt jelenti, hogy „utat mutatni”. Ezt a szót sokszor a papság által mutatott úttal hozzák összefüggésbe. Erre találunk példát Hag 2:11-ben, ahol az Úr arra utasítja a prófétát, hogy egy konkrét ügyben kérje az útmutatást a paptól. A törvény tehát kegyelem, mert a bajból való kilábalás útját, az élet útját, a szabadság útját mutatja meg nekünk.

A törvényben megmutatkozó kegyelem

Isten törvényének a szövege önmagában is gyönyörű, irodalmi remekmű. Isten nem egyszerűen „kegyelmet adott”, amikor a Tízparancsolatot

adta, hanem mindezt művészi módon tette. A következő gyakorlatot úgy terveztük, hogy segítsen felismerni a kegyelmet Isten parancsolataiban:

- Először olvassuk el a bibliai szöveget egyszerűen azért, hogy átéljük a szépségét!
- Figyeljük meg a párhuzamokat az első öt parancsolat (1, 2, 3, 4, 5) és a második öt parancsolat (6, 7, 8, 9, 10) között! Hasonlítsuk össze az egymással szemben álló parancsolatokat (az 1. és 6. parancsolat az Isten képmására teremtett ember megölését Isten egyedüliségével hozza összefüggésbe; a 2. és 7. parancsolat a bálványimádást a házasságtöréssel; a 3. és 8. parancsolat a lopást a hamis esküvel; a 4. és 9. parancsolat a szombat megszegését a hamis tanúskodással; az 5. és 10. parancsolat a szülők tiszteletét a más házastársának megkínásával). Milyen tanulságot vonhatunk le az összehasonlításokból?

Megbeszélendő kérdések: Miért a szombat áll a Tízparancsolat középpontjában? Milyen tanulságokat vonhatunk le a szombat központi helyzetéből? Hogyan befolyásolja a negyedik parancsolat megszegése a többi parancsolat betartását? Hogyan foglalja össze a szombat a törvény és a kegyelem közötti kapcsolatot? Hasonlítsuk össze a negyedik és az ötödik parancsolatot! Milyen közös motívumok vannak e két parancsolatban? Milyen tanulságokat találunk ezekben az összefüggésekben?

Gyakorlati alkalmazás

Egy hűséges lelkész felesége súlyosan megbetegedett. A férfi sokat imádkozott érte, de a nő mégsem gyógyult meg. A lelkész megharagudott Istenre, és úgy döntött, hogy otthagyja a szolgálatot, mert Isten nem tette meg a csodát, amit kért.

Megbeszélendő kérdések: Hogyan kapcsolódik ez az igaz történet a saját tapasztalataidhoz? Mi motivál az Isten parancsolatainak való engedelmességre? Vajon azért tartod meg Isten parancsolatait, hogy Isten megáldjon? Milyen személyes tapasztalatod van a törvény és a kegyelem kapcsolatával az életedben?

Az ősi zsidó hagyományban van egy régi rabbinikus midrás (példázat), ami ahhoz a földrajzi helyzethez fűződik, ahol Isten a Tórát adta. Vajon miért nem Izrael földjén adta Isten a Tórát, vagy Róma területén, esetleg

Görögországban? Minden nép jogosan gondolhatná, hogy megérdemelte volna ezt a megtiszteltetést. Isten azért választotta a senki földjét a Tóra adására, hogy elkerüljön mindenféle nacionalista büszkeséget, felhangot a törvényt illetően, hogy bárki elfogadhassa, aki akarja.

További kérdések: Miért helytelen ez a gyakran elhangzó kegyes hitvallás: „Büszke vagyok arra, hogy keresztény vagyok”; vagy „büszke vagyok arra, hogy hetednapi adventista vagyok” (olvasd el 1Kor 1:31-et; vö. Zsolt 34:3)? Hogyan hat egy tiszteletre méltó intézmény által keltett büszkeség a misszió hatékonyságára?

ANGYALOK VÉDTÉK MEG A FIAMAT

Joelle Akiki Barkanian

2020. augusztus 4-e rendkívüli nap volt a libanoni Bejrútban. Éppen befejeztem a takarítást, hogy felkészüljek a barátaink fogadására, akiket a COVID-19 járvány miatt már jó ideje nem láttunk. A legidősebb fiam, a 7 éves James egy üdvözlőtáblát készített, és az ajtóra akasztotta a vendégeknél az egyház Közel-keleti Egyetemének kampuszán, ahol tanítok. „Üdvözlünk!” – állt a táblán, mellette három kézzel rajzolt arc és három szív. Összeszedtem a szemetet, és amikor a bejárati ajtóhoz értem, hogy kidobjam a zsákot, a ház hirtelen megremegett. Az ablak felé néztem, észrevettem, hogy James az erkélyajtónál kifelé bámulva szintén azon tűnődik, mi lehetett ez. – Menj el az üvegtől! – kiáltottam. Abban a pillanatban újabb robbanás következett, és a dupla üvegtető összetört, rázuhant a fiamra. A másik két gyermekem sikított. A férjem a vállánál fogva húzta ki Jamest az üvegtörmelék közül, azután kifutott vele a házból. Biztos voltam benne, hogy nem élte túl. Kirohantam, magamhoz szorítottam, azt hittem, hogy meghalt. Sokkos állapotban sírtam. A férjem hangja törte meg a csendet: – James jól van – ismételte újra és újra.

Isten angyalokat küldött, hogy megvédjék a fiamat. James mezítláb volt, rövidnadrágban, de egy karcolás sem esett rajta. Az angyalok megvédték. „Mert megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád minden utadon” (Zsolt 91:11). Aznap este James így imádkozott: „Drága Jézus, kérlek, áldd meg ezt a napot és minden napot! És kérlek, ne engedd, hogy ez a dolog, ami az üveggel történt, még egyszer megtörténjen! És segíts, hogy biztonságban legyünk! Maradj velünk! Ámen.”

Másnap levettem feliratot az ajtóról – nagy becsben fogom tartani. Néha nem is gondolunk rá, hogy a terveink pillanatok alatt megváltozhatnak, álmunk összetörhetnek és szereteteinket elveszíthetjük. Mindig készen kell állnunk Jézus visszatérésére!

Válaszd az életet!

Alapigék: 5Mózes 30:19

A tanulmány további igéi: 1Móz 2:8-9; 3:22; 4:19; 5Móz 30; Róm 6:23; Jel 14:6-12

Áttekintés

Mózes ötödik könyvének szövetségi szerkezetében a feltételek (5Mózes 5-26) felsorolását követően az áldások és átkok (5Mózes 27-28) utáni rész a felhívás szakaszában csúcsosodik ki. Isten emlékezteti Izraelt arra, hogy mit tett - minden megváltó cselekedetére, amit az Egyiptomból való kivonulásuk óta végbevitt. Ezután a következő szintre lépett, és előírta Izrael számára a törvények iránti engedelmességet, továbbá a szövetség iránti elkötelezettséget. Majd az ókori közel-keleti szerződéseknek megfelelően tanúkra hivatkozik Mózes beszéde (5Móz 30:19; 31:19; 32:1-43). E tanúk hívásának célja, hogy megerősítsék a beszédet és egyetemes hangot kölcsönözzenek felhívásának.

A tanulmány témái:

- A nagy küzdelem. A Biblia egy kozmikus harcról számol be, amely a történelem kezdete óta Isten és törvényének világossága, az élet, valamint Sátán és a sötétség, a halál között zajlik.
- A választás szükségszerűsége. Mint Ádámot és Évát a kertben, Izraelt is két út közötti választás elé állítja Isten. Paradox a helyzet, mert ha a rossz utat választják, elveszítik a szabadságukat és a választás képességét.
- A helyzet tétje: maga az élet.

Kommentár

Választásra való felhívás

Izrael az imént hallotta az áldásokat és az átkokat, és a hangsúly az átkokra tevődik. Ezek még mindig frissen éltek az emlékezetükben (5Móz 30:1), amikor Izrael választás előtt állt. Hogy felkészítse a népet a szövetségi szerződés szerinti helyes irányba lépni, Mózes két érvet

használ. Először is leszögezi, hogy Isten minden ígérete feltételes: a „ha” (héber *,im*) és a „vagy” (héber *ki*) kötőszavakkal él: „Amikor majd beteljesednek rajtad az áldásnak és az átoknak mindezek az igéi... és ha megtérsz Istenedhez” (5Móz 30:1-2); „ha hallgatsz Istenednek, az ÚRnak a szavára, megtartván parancsolatait és rendelkezéseit, amelyek meg vannak írva ebben a törvénykönyvben, és ha megtérsz az ÚRhoz...” (5Móz 30:10; vö. 5Móz 30:17). A második érvben Mózes biztosítja a népet, hogy Isten parancsolatának megtartása nem elérhetetlen számukra: „Nem a mennyben van... Sőt inkább nagyon is közel van hozzád az ige: a szádban és a szívedben” (5Móz 30:12, 14).

Izraelnek tehát nemcsak érdekében áll, hogy az ígéretek miatt engedelmeskedjen Istennek, de az engedelmesség könnyen járható út is. Isten azonban nem kényszeríti őket. Két út áll előttük: élet és halál, és joguk van hozzá, hogy maguk válasszanak. Mózes csupán megmutatja nekik, miért ésszerűbb az élet útját választani, és buzdítja őket, hogy jól döntsenek. E felhívás ünnepélyességét – mint az ősi szövetségi szerződések esetében – tanúk támasztják alá, akik igazolják a szövetség érvényességét. Ebben az esetben a tanúk kozmikusak – „ég és föld” –, mintha a világ sorsa, üdvössége forogna kockán. Ha Izrael nem jól dönt, a Messiás, a világ Megváltója eljövételének egész terve veszélybe kerülhet.

Megbeszélendő kérdések: Miért akarja Isten, hogy válasszunk? Miért nem elég az üdvösséghez önmagában a teológiai ismeret, az igazság ismerete? Valaki azt mondta, hogy a filozófus és a bibliai próféta között az a különbség, hogy a filozófus gondolkodásra, míg a próféta választásra készlet. Beszéljük meg a kettő közötti különbséget! Vajon a választáshoz nem tudatos átgondolásra van szükség? Indokoljuk meg a választunkat! A gondolkodás hogyan segít a helyes döntés meghozatalában, de miként válhat csapdává?

Ádám édeni döntése

Ez a döntésre való felhívás emlékeztet Istennek egy másik, hasonló felhívására, amely szintén meghatározta az emberiség sorsát (1Móz 2:16-17). Ádámot is ugyanazzal a választási lehetőséggel szembesítette az Édenben, két út, „élet és halál” között kellett választania. Akkor Isten szintén emberi partnerrel kötött szövetséget. A szövetség alapja a törvény volt. Ez volt Isten első parancsa az emberiség számára. Őket is

ellátta minden értelmes érvel, amely a törvénye megtartása mellett szól: az élet feltételes ígéretével, amellyel szemben a halál áll, valamint a ténnyel, hogy az engedelmisség lehetséges, amely abból is nyilvánvaló volt, hogy Isten Ádámnak minden fát biztosított, hogy szabadon ehessen róluk. Amikor azonban Ádám a szabadságával élve a rossz utat választotta, a jó összekeveredett a rosszal. Az ember elvesztette a képességét, hogy világosan megkülönböztesse a jót a rossztól, így a szabadságát is, hogy jó döntést hozhasson. Ahogy Ellen G. White fogalmaz: „Az ember mindent elvesztett, mert úgy döntött, hogy inkább a csalóra hallgat, mint arra, aki az Igazság, aki egyedül rendelkezik értelemmel. A gonosznak a jóval való keveredése által elméje összezavarodott, szellemi és lelki erői elkábultak. Nem tudta többé értékelni azt a jót, amelyet Isten oly szabadon adott” (Ellen G. White: *Nevelés*. 25. o.).

Megbeszélendő kérdések: Olvassuk el 1Móz 3:22 versét! Hogyan magyarázod azt, hogy a szöveg szerint a bűnt elkövetve az emberek Istenhez hasonlóvá váltak, a jó és a rossz közötti különbségtételt illetően? Mit mond ez a szöveg valójában?

Figyeljük meg a fordítás következő problémáját. A szöveg a *hayah* igének pontosan ugyanazt az alakját („volt”) használja a kígyó leírására, magába foglalva az ezen állapotot megelőző időszakot is: „A kígyó *pedig ravaszabb volt [hayah]*” (1Móz 3:1). Ebben a versben a „lenni” ige ugyanebben az alakban szerepel, itt is egy befejezett állapotot ír le, és nem valamit, ami csak ezután lesz. Tulajdonképpen azt jelentette ki a kígyó is: „*olyanok lesztek, mint az Isten: tudni fogjátok, mi a jó és mi a rossz*” (1Móz 3:5). Ebben a versben a tudás magában foglalja a megkülönböztetés képességét, a jó és a rossz közötti különbség ismeretét. Ez viszont csak akkor volt lehetséges, amikor Ádám olyan volt, mint Isten, abban az értelemben, hogy még büntelen volt. A jó és a rossz megismerésének egyetlen útja nem az, amit a kígyó mondott, hogy megismerjük (tapasztaljuk) a rosszat és a jót, hanem az, hogy csak a jót ismerjük tapasztalatból. Ezért amint az ember megismerte a rosszat, elvesztette a jó és a rossz közötti különbségtétel képességét, és így a „jó” helyes értelmezésének lehetőségét is (Jacques B. Doukhan *Genesis*, *SDA International Bible Commentary*; lásd 1Móz 3:22).

Imádják Őt

Amikor Isten Ádám és Izrael elé tárta az élet és a halál közötti választást, nem csak egy „igen” kimondását kérte. A döntés többet jelentett pusztán szóbeli kijelentésnél. Először is azt jelentette: Ádám és Izrael azt választja, hogy „szereti az Urat”. Mindkét elbeszélésben minden az imádat kérdéséről szól. A kérdés nem önmagában a törvényre vonatkozik. A vallás nem a vallás kedvéért van, hanem Istenért, Isten nélkül csak egy újabb hagyományréteg az emberi kultúrában. A törvénynek való engedelmesség annyiban érvényes, amennyiben az ember Isten iránti szeretetének kifejeződése. E kizárólagos választás oka az az abszolút tény, hogy csak egy Isten van: „*nincs Isten rajtam kívül*” (5Móz 32:39). Tulajdonképpen ismét megerősítést nyer az egyistenhit (a monoteizmus), amely Mózes ötödik könyvének középpontjában áll. Hogy még világosabbá tegye, a vers ezt az igazságot az élet és a halál valóságára alkalmazza: „*Én adok halált, és én adok életet*” (5Móz 32:39).

Igen, Isten ad életet, de mi a helyzet a halállal? Ha Istent az élet Isteneként határozzuk meg, akkor miért utal az ige a halálra? Valójában ez a kijelentés nem azt jelenti, hogy Isten szó szerint öl és élővé tesz. Ez a kifejezés a két szembenálló végletre (élet és halál) vonatkozik, hogy Isten hatalmának teljességére utaljon. Ez egy nyelvi eszköz az egyistenhit kiemelésére. Ezért az istentisztelet csak a Teremtés Istene irányában nyilvánulhat meg, aki életet adott és mindent teremtett. Csak Isten által biztosított az élet. Amikor Mózes ötödik könyve azt magyarázza, hogy „*mert így élhatsz és így lakhatsz hosszú ideig azon a földön*” (5Móz 30:20), akkor arra akarja emlékeztetni a népet, hogy az életük teljes egészében tőle függ. Ezért az egyetlen módja annak, hogy életben maradjanak, ha „*ragaszkodnak hozzá*” (5Móz 30:20). Azonban a ragaszkodás, amelyre a héber próféta gondol, nem a misztikumhoz való ragaszkodás, hanem a teremtés Istenéhez. A válasz az Ő szeretetére nem csupán érzéseket, szentimentális vallomást vagy dicséretet jelent, hanem nagyon is konkrét lépés az élet valóságában: „*az Ő útjain való járás*” (lásd 5Móz 30:16).

Megbeszélendő kérdések: Beszéljünk a keleti misztikus vallások és a bibliai hit közötti különbségről! Mi a különbség ezek és aközött, amikor Isten és a bibliai vallás az életünk részévé lesz? Mennyiben befolyásolja az evolúcióban való hit az istenimádat módját?

Gyakorlati alkalmazás

Egy testvérpár ugyanabban az oktatásban részesült, az előjogaik is ugyanazok voltak. Mégis csak az egyik élt teljes életet egy szép családdal és gyümölcsöző munkával. A másik élete teljesen félrecsúszott, börtönben végezte, ahol senki sem törődött vele. Hogyan játszanak szerepet a döntéseink az életünk alakulásában? Milyen mértékben határozza meg az életünket az oktatás, a vagyon és az élethelyzet? Beszéljük meg a választás igazságosságának kérdését a társadalmi igazságosság fényében!

A nap elején, amikor a napi áhítatodat befejezed, gondolj a munkádra, a házastársadra (ha van), ill. a kollégáidra! Tedd fel magadnak a következő kérdést: Hogy tehetem boldoggá a körülöttem lévő embereket? Milyen változásokra lenne szükség a habitusomban ahhoz, hogy ez megtörténjen? Gondolj az életedre! Milyen rossz döntések készítették elő az utat az elkövetett hibáidhoz? Milyen jó döntéseid vezettek a sikerhez? Milyen szerepet kapott Isten ezekben a választásokban? Gondolj arra, hogy szolgálati megbízást kaptál! Mik a prioritásaid? Az Isten iránti szeretet? A kulturális hátterved? A szereteted a barátaid iránt? Arra gondolva, hogy ezek a dolgok mind fontosak az Isten imádatában, hogyan hangolod össze e részeket, hogy segítsenek enyhíteni a tiszteletadás kötelességének és a közösség melegségének élvezete közötti feszültséget?

A HIT IMÁJA DALLASBAN

Ruber Leal

Megerősítésre vágytam, és Isten a legkevésbé várt módon adta meg. Az elmúlt két évben minden héten eljártam az egyik dallasi nyilvános könyvtárba, hogy a disszertációmra dolgozzak. Egy hajléktalan, aki rendszeresen ott olvas az olvasóteremben, gyakran kért tőlem pénzt. Nem akartam neki pénzt adni, helyette inkább ételt vittem neki. Igyekeztem hozzá kedves és barátságos lenni, de úgy tűnt, ő ezt nem viszonozza. Valószínűleg azért, mert soha nem adtam neki pénzt.

Az egyik nap összefutottunk a feljárón, és nagyon idegesnek tűnt.

- Mi a probléma, Gerald? - kérdeztem.

Erre ő azt mondta, hogy Istenre lenne szüksége. Először azt hittem, ez valami átverés. De aztán beszélgetni kezdtünk a megváltási tervről, majd megkérdeztem tőle, akarja-e, hogy Jézus az élete része, az élete Ura és Megváltója legyen. Igennel felelt. Imádkoztam, hogy fogadja el Jézust.

Azután a nap után vagy fél évig nem találkoztunk. Majd nem sokkal a hálaadás előtt, késő novemberben, ahogy mentem a könyvtárba, hirtelen észrevettem, hogy ismét itt van az én hajléktalan barátom. Vártam, hogy megint pénzt kér majd, de nem kért. Helyette olyan szélesen mosolygott rám, ahogy még sohasem láttam. Majd töviről hegyire elmesélte, hogyan dolgozott Isten a szívében az elmúlt hat hónapban. Elmondta, hogy csatlakozott egy gyülekezethez és hetente eljár az összejövetelekre. Az összes bibliaverset elmondta nekem, amit az elmúlt hónapokban fejből megtanult. És megmutatta a Bibliáját. Nagyon boldoggá tett. Imádkoztunk együtt, ő pedig elmondta a leggyönyörűbb imát értem, amit csak hallottam. Elköszönéskor kivettem egy összeget a zsebemből, és azt mondtam: „Boldog hálaadást, Gerald!”

Szívből térjetek meg!

Alapigék: 5Mózes 4:29

A tanulmány további igéi: 5Móz 4:25-31; 30:1-10; Mt 3:1-8; ApCsel 2:37-38

Áttekintés

Amikor Izrael az ígért földjére való belépésre készült, Mózes elmondott egy prófeciát, amely szerint egy napon a hitelenségük miatt a föld kiveti (szó szerint kihányja) őket (vö. 3Móz 18:25, 28). A kép azt érzékelteti, hogy Isten népének folyamatosan bűnbánatra van szüksége. Ahogy a föld megtér és visszaadja lakóit, úgy kell nekik is bűnbánatot gyakorolniuk ahhoz, hogy visszatérhessenek a földre. Izrael számára kísértés lesz a földön való letelepedéskor, hogy azt gondolja: immár célba ért, most már lazíthat. Ezzel azonban apránként elveszítik a kapcsolatot Istennel és törvénye követelményeivel. Így, azt gondolván, hogy elérték a céljukat, eltávolodnak az ősi ösvényektől. Pontosan ez fog történni Izraellel, hamis prófétáik tévesztik majd meg őket, akik a béke illúzióját keltik bennük. „...könnyelműen mondogatják: Békesség, békesség! – pedig nincs békesség” (Jer 6:14)! Jeremiás próféta ekkor arra fogja sürgetni őket, hogy ébredjenek fel és térjenek meg: „*kérdezősködjetek az ősi ösvények után*” (Jer 6:16). A bűnbánat bibliai gondolatában van egyfajta ironia: a haladás visszatérést jelent.

A tanulmány témái:

Ebben a tanulmányban a bűnbánat szerkezetét, az „Istenhez való visszatérést” mint *Mózes ötödik könyvének* fontos alapelvét fogjuk tanulmányozni, amely a következő témákkal szembesít:

- Isten keresése
- Isten megbocsátása
- A visszatérés
- A prófécia beteljesedése

Kommentár

Az ország kapujában Mózes megismétli figyelmeztetéseit. Isten odáig vezette Izraelt, de ez nem jelenti azt, hogy örökre ott fognak maradni. Mózes látja Izrael lehetséges kudarcait, az ezért bekövetkező száműzetésüket a jövőben, és biztosítani akarja őket: amikor majd tévútra mennek és az ítélet nyomorúsága eléri őket, meg kell keresniük az Urat, aki megbocsát nekik. És miután visszatérnek Istenhez az „ősi ösvényeken”, Ő visszaviszi őket a földre.

Isten keresése

Az Istenhez vezető „ősi utak” első lépése szorult helyzetből fakad. Amikor a nép megérti, hogy reménytelen helyzetbe kerültek a hűtlenségük és bálványimádásuk következményeként, az egyetlen megoldás a szorongatottságukra, hogy „teljes szívvel” Istenhez fordulnak (5Móz 4:29). Nem szabad félniük attól, hogy hozzá forduljanak és teljesen rábízák magukat! Miért nem? Mert Ő készen áll visszafogadni őket. Az Mózes legfőbb érve, hogy meggyőzze népét Isten pozitív válaszána bizonyosságáról, hogy bemutatja az Úr alapvető gondolkodását.

A héber *mi yitten* kifejezés, amely a fordításban „Ó” vagy „Bárcsak”, egy idiomaszerű kifejezés, és szó szerint azt jelenti: „ki adja” (vagy „ki teszi lehetővé”). Gyakran használják egy mély vágy bevezetésére. Szónoki kérdés, amely egy lehetetlennek tűnő kérés eredményére vonatkozik. Isten a szíve mélyén azt kívánja, hogy „Bárcsak mindig ilyen lenne a szívük, így félnének engem” (5Móz 5:29). Isten titkos, belső, mély kívánságának feltárásával megmutatja jószándékát és ezáltal az irántuk való szeretetét. Mózes bátorítja népét, hogy keressék Istent és térjenek meg. Izrael lehetséges problémája, hogy felismerve bűnük súlyosságát, félnak az isteni Bíróhoz fordulni, aki éppen ezek miatt megbüntette őket. Jób esete tökéletesen illusztrálja ezt a titokzatos folyamatot. Miután a pátriárka elismerte, hogy Isten keze nehezedett rá, bámulatra méltó hitvallást tesz: „*Ha megöl is engem, benne reménykedem*” (Jób 13:15, Káldi-Neovulgata). Jób tudta, hogy tragikus helyzetéből Isten az egyetlen kiút. Paradox módon Isten elől Istenhez menekül. Mózes ugyanerre bátorítja népét.

Megbeszélendő kérdések: Isten jellemének melyik aspektusa tárul fel a *mi yitten* kifejezésben? Mit tanít Istenről egy ilyen kívánságnak a megvalósíthatatlansága? Mi az a körülmény, amely arra ösztönzi Izraelt, hogy

elinduljon Istent keresni, és miért? Mit jelent Istent keresni? Miért kellett Izraelnek Istent keresnie?

Isten megbocsátása

Isten irgalmas jelleme következtében nyer bocsánatot Izrael, nem pedig érdemei miatt. Nincs olyan ok, amely igazolná Isten megbocsátását. És mégis, Ő kivételes módon megbocsát majd nekik. Ennek bizonyítására Mózes emlékezteti a népet, hogyan kímélte meg őket Isten, és hogyan maradtak meg előtte bűnös természetük ellenére (5Móz 5:24-25). Az előző fejezetben Mózes ugyanezt az érvelést használta: „*Volt-e olyan nép, amely hallotta Isten hangját, amint szól a tűz közepéből, ahogyan te hallottad, és mégis életben maradt*” (5Móz 4:33)? Az Isten kegyelméről való meggyőződés az, ami segít Izraelnek, hogy bűnös természete ellenére merjen Istenhez közeledni.

Beszélgessünk a következő, igaz történetről! Simon Wiesenthal, a náci vadász elmesélte egy volt náci tiszttel való találkozásának történetét, aki egy kórházban haldoklott. A náci arra kérte Wiesenthalt, hogy bocsásson meg neki a zsidó civilek ellen elkövetett szörnyű bűneiért, amelyek nélkül – állítása szerint – nem tudna békében meghalni. Wiesenthal a találkozás során végig hallgatott, majd elment anélkül, hogy reagált volna a náci kérésére. Wiesenthal egy kérdéssel zárja a történetet: „Mit tettél volna te” (Simon Wiesenthal: *The Sunflower*. London, W. H. Allen, 1970)?

Megbeszélendő kérdések:

Megbocsáthatott volna Wiesenthal? Mit tettél volna te? Beszéljük meg a kegyelem dimenzióit az áldozatok megbocsátásában!

A visszatérés

Figyeljük meg, a visszatérés lehetősége ott kezdődik, hogy Izrael megtalálta Istent, vagy inkább miután Isten válaszolt nekik! A héber *shuv* („visszatérés”) ige lényege, hogy figyeljenek Isten szavára és engedelmeskedjenek parancsolatainak (5Móz 30:2, 8), továbbá „körülmetéljék”, vagyis megváltoztassák a szívüket (5Móz 10:16). Érdekes módon a *shuv* gyök egyesíti a két követelményt, hogy elforduljunk a gonosztól és visszatérjünk Istenhez, „az ősi ösvényekhez”, tehát újra megtaláljuk Őt.

Ez a párhuzam komoly felismerést sejtet: a gonosznak való ellenállás legjobb módja a jó cselekvése. Mivel Izrael képtelennek bizonyult arra, hogy körülmétélje a szívét, maga Isten az, aki ezt a műveletet elvégzi (5Móz 30:6). Ő az, aki megváltoztatja népe szívét és így megteremti a feltételeket ahhoz, hogy hozzá forduljanak, meghallják szavát és engedelmeskedjenek neki: *„teljes szivedből és teljes lelkedből hallgatsz a szavára”* (5Móz 30:2). Ez a mélységes bűnbánat és a megtérés az, ami Isten öröméhez vezet: *„Mert újra örömet leli majd az ÚR abban, hogy jót tegyen veled, ahogyan örömet lelte atyáidban”* (5Móz 30:9). Mózes ötödik könyvének e szakaszai inspirálják majd később a próféták üzenetét, miszerint Izrael népe önmagától képtelen megtérni (Jer 4:22; 13:23; Hós 5:4 stb.).

Megbeszélendő kérdések: Miért volt lehetetlen, hogy az izraeliták megváltoztassák és önmaguktól körülmétéljék szívüket? Milyen alapon mondhatta Mózes, hogy Izrael számára lehetetlen a megtérés? Ha Mózes valóban így gondolta, miért sürgette őket mégis arra? A keresztények esetében vajon más a helyzet? Indokoljuk meg a válaszukat! Ha az egyház történetét és önmagunkat nézzük, gondolhatjuk, hogy a keresztények inkább képesek (régén és ma) a bűnbánatra? Miért, vagy miért nem?

A prófécia beteljesedése

Világos, hogy itt egy messiási próféciáról van szó, amely Jézus Krisztusnak, a testet öltött Istennek az érkezésére utal, aki eljön megteremteni a bűnbánat mozgalmát, ez pedig az új szövetséget hozza el Isten népének szívében. Csak Istennek a szívünkbe, a világunkba történő leereszkedése teszi lehetővé a szív körülmételésének csodáját. Pál apostol kifejti: *„Benne vagytok körülmételve is, de nem kézzel végzett körülmétéléssel, hanem a Krisztus szerinti körülmétéléssel, a halandó test levetése által”* (Kol 2:11). A lehetetlent a kegyelem által csak a kereszt teszi lehetővé, amelyben megnyilvánul „Isten munkálkodása”. Isten vágya, amelyre a korábban említett *mi yitten* kifejezés mutat, ekkor teljesül.

Megbeszélendő kérdések: Hogyan alkalmazhatók Mózes ötödik könyvének ezen ígéretei Jézus első és/vagy második eljövételére? Miért szükséges, hogy Isten népe megtérjen Jézus Krisztus második eljövele előtt? Hogyan írja le a bűnbánat héber gondolata Isten népének a végidei megtérését, amely az „ősi utakra” való visszatérést jelenti? Mózes ötödik

könyvének tanulságai alapján vajon hogyan fog megtörténni szívünk körülmetélése?

Gyakorlati alkalmazás

Testeld a bűnbánatodat! Emlékezz vissza azokra a helyzetekre, amikor bűnbánatot éreztél! Hányszor kértél bocsánatot valakitől, akit megbántottál, miközben magyarázkodtál, hogy miért viselkedtél így? Amikor azt mondd, hogy „bocsánat”, folytatod egy „de” jelző után a mondandód, tulajdonképpen vádolva az illetőt?

Testeld az istenkeresésed! Beszéljük meg a következő pedagógiai megjegyzést: Ha keresed és nem találsz, nem fogsz hinni; ha nem keresed és megtalálsz, nem fogsz hinni; csak ha keresed és megtalálsz, akkor fogsz hinni. Hogyan alkalmazható ez a megfigyelés Isten keresésének és megtalálásának tapasztalatára? Mennyiben látod igaznak ezt? Miért tűnik úgy, hogy egyes emberek megtalálják Istent, miközben keresik, míg mások látszólag úgy találják meg, hogy nem is keresték?

Gyakoroljuk a bűnbánatot! Közös gyakorlat: Keressünk egy partnert (a házastársunkat, a gyerekünket vagy egy közeli barátunkat), és válaszunk ki egy adott napot a vallási naptárban (karácsony, húsvét, úrvacsora, szombat)! A kiválasztott napot megelőző hét napban jegyezzük fel a kudarcainkat, a dolgokat, amelyeket megbántunk, illetve a győzelmeinket! A kijelölt időpont előtti utolsó napon számoljunk be a társunknak a hétről! Próbáljunk minél őszintébbek lenni, és válaszoljunk a következő kérdésekre: Hogyan változtattak meg a megtérés tapasztalatai? Milyen gyakran követed el ugyanazt a hibát?

Személyes gyakorlat: Olvassuk el az 51. zsoltárt, Dávid bűnbánati imáját!

- Imádkozzunk kegyelemért (Zsolt 51:1)!
- Ismerjük el a vétkeinket (Zsolt 51:3)!
- Adjunk számat azoknak, akik ellen vétkeztünk (Zsolt 51:4)!
- Kérjük új szívét Istentől (Zsolt 51:7-12)!

MISSZIÓ A TELEVÍZIÓBAN

ChanMin Chung

Carlos Biaggi argentin misszionárius Bejrútban tartózkodott 2020 augusztusában, amikor egy műtrágyaraktár robbanása mintegy 200 embert megölt. A férfi számtalan üzenetet kapott és sokan imádkoztak érte a robbanás után. Egy argentin lelkész is írt neki, akivel korábban misszionáriusként szolgáltak Paraguay-ban.

„Felvettem a Buenos Aires-i médiával a kapcsolatot - írta -, ha interjúalanyt keresnek, hajlandó lennél válaszolni a kérdéseikre?”

Percekkel később egy barátja írta, hogy egy újságíró a C5N televíziótól szeretne vele másnap élőben bejelentkezni.

„Ha megfelelőnek látod a helyzetet, nyugodtan mondd el a személyes bizonyoságtételedet! - mondta a lelkész. - Ez egy nagyobb csatorna, és szerintem az interjú rövid lesz, vélhetően nem tart tovább öt percnél. Az már csoda lenne, ha eltartana tíz percig.”

Az interjút egész Argentínában és a világ minden, spanyolajkú részén közvetítették, csaknem tíz percig tartott. A beszélgetésben Carlos, aki a Közel-keleti Egyetem Gazdasági Adminisztrációs Karának dékánja volt, leírta hogyan csapta arcon a lökéshullám pillanatokkal azután, hogy a kikötőben felrobbant a raktár. Beszélt arról, milyen segítséget nyújt az egyház és az ADRA a tragédiában érintetteknek. A riporter kérésére elmondta a bizonyoságtételét is arról, mikért került Libanonba: Isten hívását követve indult Bejrútba, miután megszerezte a doktori fokozatát.

„Hívtak, hogy jöjjen ide dolgozni, de figyelmeztettek, hogy nem lesz könnyű - mondta. - Én azt feleltem: ha Isten Libanonba hív, akkor oda megyek. Ha nem akarja, akkor viszont nem megyek. Istennek kell irányt mutatnia abban, hogy hova kell mennem. Aznap imádkoztam és kinyitottam a Bibliámat Ézsaiás 6. fejezeténél. Amit olvastam, megerősített, hogy ez Isten terve velem. Ézsaiás így válaszolt Isten hívására: *itt vagyok én, küldj el engem!* Tudtam, hogy ez jel számomra, és hálás voltam Istennek ezért.”

Emlékezz rá, ne feledd!

Alapigék: 5Mózes 9:7

A tanulmány további igéi: 1Móz 9:8-17; 2Móz 20:8; 5Móz 4:9, 23, 32-39; 6:7; 8:7-18; 32:7; Ef 2:8-13

Áttekintés

Auschwitz bejáratánál található egy emléktábla, amelyen George Santayana filozófus idézete olvasható. Emlékezésre hívja mindazokat, akik belépnek a táborba: „Akik nem képesek emlékezni a múltra, arra ítéltetnek, hogy újra átéljék azt.” A bűnbánatról szóló tanulmány után természetesen az emlékezésről szóló következik. Az emlékezéshez, csakúgy, mint a bűnbánathoz, a múlt felé kell fordulni, a múltat kell elhozni a jelenbe. Ezért kulcsfontosságú, hogy értsük, miért szükséges az emlékezés, mire és hogyan kell emlékezni, hogy biztosítsuk, a bűnbánat tényleg valódi lesz.

A tanulmány témái: A tanulmány számos olyan témával ismertet meg bennünket, amelyek segítenek elmélyíteni e fogalom megértését.

- Emlékezzünk a teremtésre! Nem sok dolognak van értelme abból, amit hiszünk, ha elfelejtjük, honnan származunk.
- Emlékezzünk az özönvízre! Isten még a katasztrófák közepette is megemlékezik népéről.
- Emlékezzünk a kivonulásra! A múltbeli üdveseményekre való emlékezés (amikor Isten cselekedett népéért) támogatja és erősíti az Istenbe vetett hitet, azzal biztat, hogy Isten újra meg fog menteni.
- Emlékezzetek arra, hogy egykor pogányok voltatok! Milyen fontos, hogy soha ne felejtjük el, mit tett értünk Isten!

Kommentár

Mózes ötödik könyve a *zakar* („emlékezni”) ige használatával a Biblia bármely más könyvénel jobban kiemeli az emlékezés fontosságát. Igen gyakran használja az „emlékezni” igét, annak többféle változatát, és olyan teológiai tanítást nyújt, amely az izraeliták múltbeli tapasztalatai-

nak eseményein alapul. Többnyire Isten az „emlékezni” ige alanya, és a legtöbb esetben a népével kapcsolatos; Isten emlékezik a szövetségére, a népével való kapcsolatára. Az ige úgy is előfordul, hogy „Izrael” az alanya, aki Istenre, az Ő cselekedeteire és szövetségére emlékezik. Az emlékezés fókuszában általában a kivonulás történetei állnak (5Móz 5:15; 15:15; 16:3, 12; 24:18, 22). Időnként azonban a pusztában való vándorlás éveire mint a próbatétel idejére utal Mózes (5Móz 8:2), vagy mint Isten haragjának leckéjére, amellyel Izraelt fegyelmezi. A gondolat az emlékezés mögött az, hogy a múltbeli események gondolatformáló történetekként alakítják Izrael hitét. Az „emlékezni” ige *Mózes ötödik könyvében* igen fontos motívum. E heti tanulmányunk során e motívumon fogunk elmélkedni a Biblia négy kulcsfontosságú eseménye kapcsán: 1) teremtés a semmiből, 2) szabadulás a vízőzönből, 3) Izrael kivonulása Egyiptomból és saját makacsságából, valamint 4) a pogányok megtérése. Mindezekben az eseményekben van valami közös: mind Isten cselekedetét jelzik, amely a sötétségből a világosságra, a halálból az életre, a gonoszságból az igazságra való megváltást jelenti.

Emlékezzünk a teremtésre (2Móz 20:8)!

A „megemlékezz” ige a negyedik parancsolatban arra szolgál, hogy az emberi történelem első eseményére, az ég és a föld Isten általi teremtésére, valamint a teremtés hetedik napjára, a szombatra emlékeztessen, amely az emberi történelem első napja volt. Az „emlékezz” ige nemcsak az emberi történelem legősibb eseményének felidezésére vonatkozik, hanem - ami még fontosabb - felhívás arra, hogy ne feledjük a gyökereinket, azt, hogy honnan származunk. Magában hordozza származásunk tanulságát: „Ő alkotott minket, az övéi vagyunk” (Zsolt 100:3). Az „emlékezni” ige a Teremtőre utal, aki nélkül nem lennénk itt.

A teremtés az első esemény, amire emlékeznünk kell, mert ez számol be a gyökereinkről. Jelzésértékű, hogy az emlékezésre kötelező negyedik parancsolat párhuzamos az ötödik parancsolattal (2Móz 20:12), amely pedig arra szólít, hogy tiszteljük a szüleinket. Ez a párhuzam nemcsak a Dekalógus szerkezetében jelenik meg, hanem az igék nyelvtani rendjében is. Mindkét ige, az „emlékezz” és a „tiszteld” felszólító módban áll. Az összes többi parancsolat formája viszont tiltó. A szombatról, vagyis a származásunkról való megemlékezés kapcsolódik ahhoz, hogy megemlékezzünk a szüleinkről, akik a gyökereinket jelentik. Ha nem emléke-

zünk a múltunkra, a gyökereinkre, lelkileg nem virágozhatunk ki. A jövő ígését tartalmazza mindkét parancsolat, a negyedik és az ötödik. A szombat az emberiség számára a jövőbeli pihenőnapot ígéri (Zsolt 95:11; vö. Zsid 3:11; 4:3-7), a szüleink tiszteletét megfogalmazó parancsolat pedig hosszú életet ígér (vö. Ef 6:2).

Emlékezzünk az özönvízre (1Móz 8:1)!

Ebben a szakaszban jelenik meg először a *zakar*, „emlékezz” ige. Isten az alanya, aki elmondja, hogy Ő mentette meg az emberiséget. Az ige használata nem Isten emlékezetkiesésére utal. Az „emlékezni” ige azt jelöli, hogy Isten megmentette az emberiséget a feledés mélységétől (a teljes pusztulástól). Voltak emberek, akik túléltek az özönvíz pusztítását, így emlékezetük megmarad. Amikor a bibliai szöveg arról beszél, hogy Isten megemlékezik teremtményeiről, Isten megváltó tetteire utal, ahogy a kijelölt időben beteljesíti ígését (1Móz 19:29). A *zakar* ige ebben az esetben az özönvíz végét jelenti, amely a kijelölt időben ért véget (1Móz 8:3-6), ahogyan a szombat is egy meghatározott idő a teremtés művének végén. Figyelemre méltó, hogy a szombat napja is szerepet játszik az özönvíz idői történetében. Figyeljük meg, hogy az adott hétnapos időszakok hozzájárulnak az elbeszélés kiasztikus szerkezetéhez, amelynek középpontjában az áll, hogy „Isten megemlékezik” (táblázat, Jacques B. Doukhan: *Genesis, SDA International Bible Commentary*. 151. o.).

Isten várakozásának 7 napja (1Móz 7:4)

Isten várakozásának 7 napja (1Móz 7:10)

40 nap, amikor a vizek emelkedtek (1Móz 7:17)

150 nap, amikor a vizek gyarapodtak (1Móz 7:24)

Isten megemlékezik (1Móz 8:1)

150 napig tart a vizek fogyatkozása (1Móz 8:3)

40 napig tart a vizek szintjének csökkenése (1Móz 8:6)

Noé várakozásának 7 napja (1Móz 8:10)

Noé várakozásának 7 napja (1Móz 8:12).

Emlékezzünk a kivonulásra (5Móz 9:7)!

A kivonulásra való emlékezés minden bizonnyal a Biblia leggyakoribb felszólítása az emlékezésre. Ebben az esetben az „emlékezz” ige alanya Izrael. Nemcsak Isten szabadító tetteire kell emlékezniük, amivel kiemel-

te őket az egyiptomi rabszolgaság állapotából, hanem a saját méltatlanságukra is. Ebben a versben (5Móz 9:7) Izraelnek emlékeznie kell arra, hogy milyen makacsul viselkedtek Istennel szemben, ellenálltak a megmentésükre irányuló erőfeszítéseinek. A kettős felszólítás – amelyből az egyik pozitív: „Emlékezz!” –, a másik negatív: „Ne felejtse el!” – hangsúlyos, határozottan emlékeztette Izraelt abszurd makacsságukra. Komoly emlékeztetkiesésben szenvednének, ha ostobán elfelejtenék, hogy Isten mentette meg őket Egyiptomból, a rabszolgaság állati sorából, és esetleg arra gondolnának, hogy az érdemeik és igazságosságuk miatt adta nekik az ígéret földjét. Ezért kétszer is elrendeli az Úr, hogy emlékezzenek, először felszólítással, másodszor pedig tiltással, nehogy elfelejtsék, kik is ők valójában. Ez attól a naptól fogva, amikor kijöttek Egyiptomból, nyomatékosítja Isten későbbi haragját és ítéletét. Az Izrael drámai helyzetét bemutató fő példa a nemzet lázadása a Hórebnél, aminek következményeként új törvénytáblákat kellett készíteni. Attól fogva az erre való emlékezés kifejezetten kötelező Izrael számára, nemzedékről nemzedékre átadva azt a gyermekeiknek (5Móz 6:7; 32:7). A zsidók a mai napig „emlékeznek” a kivonulás történetére a *haggada* évenkénti páska-felolvasásával. Ugyanígy a keresztények mindenütt megemlékeznek az úrvacsoráról, amely szintén emlékezés a páska kivonulástörténetére.

Emlékezzetek arra, hogy egykor pogányok voltatok (Ef 2:8-13)!

Ahogy Mózés figyelmeztette az ókori Izraelt, Pál is ezt fogja tenni az új szövetségben megtért pogányokkal: „*ne dicsekedj az ágakkal szemben. Ha mégis dicsekszel: nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged*” (Róm 11:18). Az újonnan megtértek ugyanúgy viselkedtek, mint a régi Izrael. Egyaránt dicsekedtek és gőgösek voltak, ostobaságukban azt gondolták, hogy méltók Isten kegyelmére. Mind „elfelejtették”, kik voltak. Ahogy Izrael elfelejtette, hogy mennyire méltatlanok voltak, úgy a pogányok is elfelejtették múltjuk sötétségét és gonoszságát. Arról is elfeledkeztek, hogy csak beoltattak az eredeti ágak közé, ezért meg kell tanulniuk aláztosnak lenni.

Megbeszélendő kérdések: Hogyan „emlékszel” a teremtésre és az első „szombatra”, amikor szombatot tartasz? Hogyan emlékszel a kivonulásra, amikor az úrvacsorát ünnepled? Milyen történelmi következményekkel jár, ha az egyház elfelejti, hogy zsidó gyökerei vannak?

Gyakorlati alkalmazás

Tanulj emlékezni! Valamikor szokás volt egész részeket fejből megtanulni a Bibliából. Gondolkodjunk és beszéljünk arról, milyen értéke van az igeszakaszok memorizálásának! Mivel a Biblia nagy részét azért írták, hogy az emberek kívülről megtanulják, merjük felvállalni, hogy memorizáljuk a teremtéstörténetet, egy olyan szöveget, amely párhuzamaival és ismétléseivel kifejezetten úgy épül fel, hogy emlékezetünkbe vessük. Keressünk olyan sorokat és szavakat a teremtéstörténetben, amelyek ismétlődnek! Gondolkodjunk el azon, hogy mi indokolhatja ezeket az ismétléseket!

Illusztráció: Vegyünk egy élő és egy művirágot, és mutassuk meg mindkettőt a csoportnak! Milyen tekintetben jobb a friss virág a művirágnál, és miért? Milyen szempontból jobb a művirág az élő virágnál, és miért? Beszéljünk a növény gyökerének és magának a virágnak a fontosságáról!

Gyakoroljunk önkritikát! Emlékezzünk vissza azokra az értékekre, amelyeket egyházunk úttörői a múltban még hangsúlyoztak, de amelyek mára feledésbe merültek! Mit kellene tennünk, hogy felfrissítsük az emlékezetünket? Valaki azt mondta, hogy törpék vagyunk, akik óriások vállán ülnek. Beszéljük meg ezt az önkritikus kijelentést!

Élet az egyházban: Közösségünket egyrészt idős emberek alkotják, akik emlékeznek a gyökerek szilárdságára, valamint fiatalok, akik szeretik az új virág életét és szépségét. Ezzel kapcsolatos gondolatainkat vetítsük ki az istentisztelet elemeire, a zenére és a prédikációkra! Tegyük konkrét javaslatokat, amelyeket mindkét tábor elfogad és élvez!

ELŐSZÖR JÖTT ÉS MINDENKIT ISMERT

Eliane Hosokawa Imayuki

- A brazil bevándorló Sandra Sato egyenesen a japán Kakegawa gyülekezetéhez hajtott, hogy Istennek adjon hálát, miután megkapta a jogosítványát. Megfogadta Istennek, ha sikerül megszereznie a jogosítványt, az első útja a gyülekezetbe fog vezetni. Aznap este örömmel újságolta a többieknek a közösségben, hogy Isten meghallgatta az imáit és megvan a vezetői engedélye. Majd kijelentette: - Készen állok a keresztségre.
- A gyülekezet tagjai meglepődtek. Egészen addig még csak nem is látták Sandrát. A meglepetésük csak tovább nőtt, amikor Sandra odafordult egyes tagokhoz és név szerint szólította meg őket.
- Sokakat ismerek közületek - mondta. - Folyton nézem az élő gyülekezeti közvetítéseket a közösségi médiában.
- Majd elmondta a saját történetét. A férjével, aki korábban adventista volt, brazil bevándorlók ezreihez hasonlóan Japán középső részén gyári munkásként dolgoztak. Egyik alkalommal, amikor a vallásról beszélgettek, a férje kijelentette, hogy ha Sandra valaha is gyülekezetbe akarna járni, csak azt tudná elfogadni, ha adventista közösségbe menne. Ekkoriban az asszony egy másik keresztény közösséghez tartozott. Férje ösztönzésére Sanda elkezdte nézni a Tokai Keresztény Központ közvetítéseit. A férje segítségével elvégezte a Brazil Hope Channel bibliai tanulmányosorozatát. Majd megígérte Istennek, hogy ha sikerül megszereznie a jogosítványt, elkezd gyülekezetbe járni.
- Sandra megkeresztelkedett, miután átvették a bibliai hitelveket a gyülekezet lelkészével. Egyetlen családtagja sem ment el a keresztségre, még a férje sem, de a hite erős. A kezdeményezésére egy kis bibliatanulmányozó csoportot szerveztek egy másik városban, Iwataban. Isten szava Japánban is terjed.

Mózes ötödik könyve a későbbi írásokban

Alapigék: 5Mózes 10:15

A tanulmány további igéi: 2Királyok 22; Neh 9:6, 16, 21, 35-37; Jer 7:1-7; Zsolt 148:4; Jer 29:13; Dán 9:1-19; Mik 6:1-8

Áttekintés

A bibliai kinyilatkoztatás első részeként a Tóra, azaz Mózes öt könyve (Pentateukhosz) az a része a Bibliának, amelyre a későbbi írásokban a legtöbbet hivatkoznak. *Mózes első könyve* az ég és a föld teremtésének eseményeiről szóló beszámolóval, Babel tornyának történetével és különösen a pátriárkák, valamint József történeteivel élénken megmaradt Izrael népének emlékezetében, a próféták és a zsoltárok visszatekintéseiben. Mózes többi könyve is gyakran megjelenik az istentiszteleteken, és inspirálja a papok, a királyok és a próféták gondolatait. E hét folyamán *Mózes ötödik könyvére* fogunk összpontosítani, amely minden más iratnál nagyobb hatást tett Izrael népének lelki életére. Mivel ez volt az a könyv, amely emlékeztette Izraelt a törvényre, továbbra is a kedvenc hivatkozási alap maradt a reformok elindításakor vagy a törvény útmutatásaitól eltévelyedett nép megdorgálása esetén.

A könyv heti áttekintése során újra felfedezzük az ismerős témákat a későbbi írásokban, amelyeket felfrissítve és új történelmi összefüggésekben értünk meg, hogy az „ősi ösvényeket” ismét aktuálissá tegyük.

A tanulmány témái:

- Jósias reformja: tanulságok egy hűséges vezetőtől.
- Nehémiás imája: újabb mély igazságok a megújulás és a reformáció alapján.
- Dániel imája: gyász a veszteség miatt.
- Mikeás vallása: gondolatok arról, mit jelent valójában az igazi vallás.

Kommentár

Jósiás reformja

A törvényhez való radikális visszatérés leginkább Jósiás jellemének és komoly hitének tulajdonítható. Izrael történelmében még soha nem volt olyan király, aki ennyire közel állt volna a Tóra eszményéhez. Az elődei által felhalmozott bálványokat „teljesen elpusztította” Mózes ötödik könyvének eszményképe szerint (5Móz 12:2-3). Isten megáldotta uralkodását, amely több mint harminc évig tartott (Kr. e. 639-608), sokkal hosszabb ideig, mint elődeinek uralma. Mindössze nyolcévesen királlyá lesz. Uralkodásának tizenkettedik évében hozza meg első hivatalos döntését a jeruzsálemi templom helyreállításáról, amely ügy egyértelműen Mózes ötödik könyvének középpontjában áll (5Móz 12:1-7). Jósiás első reformintézkedése ezzel az egész vallási rendszerre kiterjedt.

A jeruzsálemi templomot helyreállítják és megtisztítják. Minden kánaáni és asszír bálványt eltávolítanak; az egész országot bevonják a helyreállítási munkálatokba a felajánlásokon keresztül. A tizennyolcadik évben a reformáció újabb fordulatot vesz. Ezúttal a megújulás nem csupán a rituális térre koncentrálódik, hanem kifejezett lelki jelleget ölt. Amikor a király Hilkiás főpapnál érdeklődik a munkák előrehaladásáról, Hilkiás a következőt jelenti: „*Ezt a törvénykönyvet találtam az ÚR házában*” (2Kir 22:8)! Ezek után a megtalált eredeti, Mózes által írt kéziratot átadják Sáfánnak, a királyi írástudónak, aki elment a királyhoz, hogy felolvassa előtte. A bibliai feljegyzés szerint a királyt teljesen felkavarja, amikor meghallja a könyv szavait, mert megérti, hogy az irat Isten haragjáról és az átkokról szól. A bűnbánat jeléül megszagatja a ruháját, majd utasítja a papokat és a királyi udvar más tisztviselőit, hogy konzultáljanak Hulda próféta nővel. Ez azon ritka példák egyike, amikor a király egy prófétától várja a megoldást egy problémára. Számos dolog arra utal, hogy a megtalált „törvénykönyv” Mózes ötödik könyve lehetett, leginkább a már tárgyalt, azonosnak tűnő fejezetek (vö. 5Móz 31:24-26) miatt. Valószínűleg 5Mózes 28-29. fejezetei azok a nyugtalanító részek, amelyek a királyt megrémítik és felkavarják. Ezek a szövetség feltételeiként a két utat - az élet és a halál útját - hirdetik, a hozzájuk tartozó áldásokkal és átkokkal együtt. Szerepel benne az Úr haragjára való utalás is (5Móz 29:20), valamint Mózes felhívása Izraelhez, hogy a helyes utat válasszák (5Móz 28:13).

Jósiás király megrendül. Amint a felolvasás véget ér, a király megérti a helyzet komolyságát, és azonnal reformációt hirdet, amely túlmutat a szimplán rituális intézkedéseken, és az egész országot átható, mély lelki ébredéssé formálódik. Újra megerősíti a kultusz központi szerepét Jeruzsálemben, és reformációja Júda határain túlra, Izrael északi országára is kiterjed. Jósiás északra, Bételbe is elutazik. *Mózes ötödik könyvének* köszönhetően képes volt előmozdítani a nép lelki egységét, amit korábban egyetlen király sem tudott megtenni.

Megbeszélendő kérdések: Milyen módszereket alkalmazott Jósiás a népét megosztó probléma kezelésére? Milyen volt Jósiás személyes hozzáállása a bűnbánatra való felszólításkor?

Nehémiás imája

Jósiás reformációjához hasonlóan Nehémiás reformációját is Isten Igéjének olvasása váltja ki. A nép itt is ugyanabból a „törvénykönyvből” olvasott (Neh 9:3), benne a bűnbánat intenzív szükségletének lelki kontextusával (Neh 9:1-2). A különleges összejövetelre és böjti eseményre „*a [hetedik] hónap huszonnegyedik napján*” került sor (Neh 9:1; vö. 8:14). Ez az engesztelés napjának komor idejére esik, amelyet közvetlenül követ a minden tekintetben fesztiváljellegű sátoros ünnep időszaka, beleértve az ünnep „nyolcadik napját” (a hó 23. napján), amely az előírt záró gyülekezési alkalom volt (vö. 3Móz 23:39; Neh 8:18).

Nehémiás imáját átítatják a *Mózes ötödik könyvére* tett utalások. Áldással és a Teremtő személyének segítségül hívásával kezdődik, aki „*fölte van minden áldásnak és dicséretnek*” (Neh 9:5, SZIT; vö. 5Móz 6:4), aki „*az egek egét*” (Neh 9:6, SZIT) alkotta, amely egy emelkedett, jelképes kifejezés Isten lakóhelyének jelölésére, ahol Isten angyalai, „*az ég seregei*” is laknak, akik imádják őt (5Móz 10:14; vö. 1Kir 8:27). Az ima a szövetségre való emlékezéssel folytatódik, amely alaptéma. Eköré épül *Mózes ötödik könyve* is és mindaz, amit Isten Izraelért tett: ahogy gondoskodott róluk a pusztában töltött 40 év alatt (Neh 9:21; vö. 5Móz 2:7; 8:4; 29:5); Izrael makacs és lázadó válasza, hogy megkeményítették a nyakukat (Neh 9:16; vö. 5Móz 1:26-33; 31:27). Nem tértek meg gonosz tetteikből (Neh 9:35; vö. 5Móz 28:45-47). Nehémiás amiatt bánkódik, hogy Isten népe most a múltbeli engedetlenségük gyümölcsét aratja és a szövetség átka van rajta (Neh 9:35-37; vö. 5Móz 28:47-48).

Nehémiás a szövetség titkáról szóló gondolattal fejezi be imáját. Itt szerepel a héber *ubekol zo't* kifejezés, amely Nehémiás záró sorait nyitja és amelyet a revideált újfordítású Bibliában „*Te mégis*” fordításban olvashatunk. Ez egy idióma, amelynek jelentése: „és te mégis”. Nehémiást megdöbbsenti, hogy Isten a királyok, a fejedelmek és a papok gonoszsága ellenére mégis megkötötte velük szövetségét (Neh 9:34, 37).

Megbeszélendő kérdések: Miért nevezik Isten lakhelyét „egek egeinek”? Miért a teremtés Istenére és a mennyei seregek istenimádatára való utalással kezdi imáját Nehémiás?

Dániel imája

Jósiáshoz és Nehémiáshoz hasonlóan Dániel prófétából is imádságot és vezeklést vált ki „Mózes törvénye”, amikor megemlíti azokat a csapásokat, amelyek Isten népét érik hűtlenségük miatt (Dán 9:13; vö. 5Móz 28:15-68).

Mikeás vallása

Mózeshez hasonlóan Mikeás is ugyanazzal a mélyre ható kijelentéssel kezdi beszédét: „*Ember, megmondta neked... hogy mit kíván tőled az ÚR*” (Mik 6:8; vö. 5Móz 10:12)! A mondat a vallással kapcsolatos egyik leglényegesebb kérdésre utal. Hogyan közeledhet az ember Istenhez és hogyan felelhet meg az Ő elvárásainak? A hagyományos válasz a következő lenne: áldozatok bemutatásával, értékes felajánlásokkal, Istenért végzett jó cselekedetekkel. Mikeás válasza, akárcsak Mózesé, nem a külsődleges ajándékok felajánlását hozza előtérbe, amelyeket a hívó Istennek visz, hanem azt, hogy „*igazságot cselekedjél, szeressed az irgalmasságot*” a rászorulókkal (Mik 6:8, Károli). Mikeás *Mózes ötödik könyvét* visszhangozza. Az „*igazságot tenni*” és a „*szeretet*” kifejezés mint kulcsszó mindkét szövegben közös. Mikeás nem azt mondja, hogy az áldozatbemutatás és a felajánlások helytelenek volnának, hanem azt, hogy minden vallási cselekedet értéktelen, ha az Istennel és a felebaráttal való megfelelő kapcsolat nélkül történik.

Megbeszélendő kérdések: Jósiás, Nehémiás és Dániel példája alapján mi az első követelmény ahhoz, hogy a bűnbánat elkezdődjön? Miért volt szükség a próféták (Mózes, Hulda, Jeremiás stb.) megkérdezésére ahhoz, hogy a nép megtérjen és Isten áldásaihoz jusson?

Gyakorlati alkalmazás

Egy gyülekezet vezetője vagy, és fáj látnod a gyülekezedet megosztottságát. Melyik lehetőséget választanád ebben a helyzetben a következők közül?

- Az egyik párthoz csatlakozol a másik ellenében, és őket vádolod azzal, hogy rosszul gondolkodnak.
- Meghallgatod mindkét csoportot, igyekezve felismerni, kinek miben van igaza, és mindkét csoporthoz elmész, hogy segíts nekik felismerni az értéket a másik csoportban.
- Felismered, hogy te is részese vagy a közösséged problémáinak, és mindkét csoportot hívod, hogy imádkozzanak veled együtt, gondolják át, ki miben hibázott.

Helyi gyülekezet

Hogyan kellene reagálnod a helyi gyülekezet életének olyan dolgaira, amelyekben nem a kapott világosság szerint járnak el? Melyek a legkiválóbb utak a reformációhoz? Milyen elveket vehetünk át a tanulmány történeteiből, amelyeket alkalmazhatunk a saját gyülekezeteinkben is?

ISTEN TÖKÉLETES IDŐZÍTÉSE

Eliane Hosokawa Imayuki

Marcia Yuassa egy a sok ezer brazil bevándorló közül, akik Japán központi régiójában gyárakban dolgoznak. Egyszer megbetegedett, így kénytelen volt otthon maradni. Komoly fájdalmai voltak, nem tudta, hogy fog tudni gondoskodni a családjáról, vagy hogy életben marad-e egyáltalán. Istenhez kiáltott, hogy ne hagyja őt meghalni. Mivel a betegsége miatt nem nagyon tudott semmit csinálni, sok időt töltött az interneten. Egyik nap egy egészségügyi sorozatot akart végignézni, amit egy brazil orvos tartott. Igyekezett minden videót megnézni, amit csak talált, és miközben megismerkedett az egészséges életmód különböző aspektusaival, a szombat kérdésével is szembesült. Később a közösségi médiában rákeresett a fiatalkori barátaira Brazíliából, így talált rá egy régi osztálytársára, aki nem sokkal korábban készítette el saját profilját.

Marcia örömmel vette fel a kapcsolatot régi barátjával, és lelkesen kezdett mesélni neki nemrégiben felfedezett dolgairól, az egészségről és a szombatról. A barátja figyelmesen hallgatta, majd, amikor Marcia befejezte, elmondta, hogy ő is szombatot ünnepel. Miután elvesztették a kapcsolatot egymással, ő hetednapi adventista lett. A két nő együtt kezdte tanulmányozni a Bibliát. Egy idő után a brazil barát elküldte Marciának a régió egy gyülekezetének a címét és a lelkész elérhetőségét. Amikor azonban Marcia megkereste a címet, kiderült, hogy a gyülekezet egy másik városban van, túl messze ahhoz, hogy autó nélkül elmehessen oda. Mindenesetre felhívta a gyülekezetet és beszélt a lelkész feleségével. Meglepetésére elmondták neki, hogy éppen egy kis bibliakör alakult Iwatában, ahol él, és már azon a héten találkozhatnak az összejevetelen. A találkozó három nap múlva volt, alig egy kilométernyire Marcia házától, olyan közel, hogy gyalog is átmehetett. Isten meggyógyította Marciát, aki egyetlen találkozót sem hagyott ki azóta.

Mózes ötödik könyve az Újtestamentumban

Alapigék: Máté 4:4

A tanulmány további igéi: Mt 4:1-11; vö. 5Móz 8:3; Gal 3:1-14; vö. 5Móz 27:22-26; ApCsel 3:22; vö. 5Móz 18:15-19; Zsid 10:28-31; vö. 5Móz 17:2-6; 19:15; 32:35-36

Áttekintés

Mózes ötödik könyve egyike az Ószövetség négy könyvének (1Mózes, 5Mózes, Zsoltárok és Ézsaiás), amelyekre a leggyakrabban hivatkoznak az Újszövetségben. A bibliakutatók szerint Jézus is ezt idézte a legtöbb-ször, különösen messiási küldetésének döntő pillanataiban. Az irat népszerűségének oka a sok prédikációs üzenet, amelyet tartalmaz, azok pedagógiai hangvétele és teológiai tanításai. Mózes nem egyszerűen idézi a törvényeket, hanem kommentálja azokat, kiemeli teológiai mondanójukat, értelmüket, ahogy azokat alkalmazni kell Izrael életére.

A könyv számos olyan tanítást tartalmaz, amelyek a keresztény hit teológiai alapjait adják. *Mózes ötödik könyvében* felbukkan a törvény szigora és Isten kegyelmének örömhíre között felmerülő teológiai feszültség. Pál ebből a könyvből meríti a gondolatot, hogy a törvény szerepe a bűn felfedése (Róm 7:7), tehát a megigazulás csak hit által lehetséges (Róm 1:17; 10:6, 8, 17; vö. 5Móz 30:12-14). Azt a reményt is onnan veszi, hogy egy napon Isten népe egyként fog egyesülni a pogányokkal (Róm 15:10; vö. 5Móz 32:43). Ezért hasonlítják egyesek a Római levelet *Mózes ötödik könyvéhez*. E heti tanulmányunkban *Mózes ötödik könyvének* helyét és jelentőségét vizsgáljuk az Újszövetségben.

A tanulmány témái:

- Meg van írva: Jézus Isten Igéjét idézi.
- Éljetek az Ige szerint: alapos lecke arról, hol találhatják meg az emberek életük és létük forrását.

-
- Törvény és kegyelem: hogyan használja az Újszövetség *Mózes ötödik könyvét* a törvény és a kegyelem magyarázatára.
 - Hozzám hasonló próféta: Jézus *Mózes ötödik könyvére* utal, amely előremutatott Őrá.

Kommentár

Mózes ötödik könyvének teológiája az Újszövetség szemszögéből átfognak és kiegyensúlyozottnak mutatkozik. Megtudjuk belőle, hogy számunkra létfontosságú Isten Igéje, az életet jelenti. Megértjük a „*meg van írva*” elvének értékét és azt, hogy alapvető szükségünk van Isten Igéjére. Jobban látjuk a törvény és a kegyelem közötti összefüggést, helyreigazítva kapcsolatunkat az igazságosság és a szeretet Istenével. Hinni fogunk a messiási próféciákban.

„Megvan írva” (Mt 4:4)

Jézus a „*meg van írva*” (Mt 4:4) kifejezéssel vezeti be a *Mózes ötödik könyvéből* vett idézetét, ami világosan jelzi, hogy számára ez a könyv az ihletett írások közé tartozik. Ez egy olyan szak kifejezés, amelyet már az Ószövetség idején (Józs 1:8; 1Kir 2:3; Neh 10:34) és később az Újszövetségben (Mk 9:13; ApCsel 1:20; 1Kor 1:19 stb.) is használtak a Szentírás tekintélyére utalva. Az ige passzív alakjának használatával az e csoportba tartozó írások isteni Szerzőjére utaltak.

Érdekes, hogy nemcsak Jézus, de Sátán is hivatkozik az ihletett Írásra, és mindketten a hagyományos „*meg van írva*” formulával vezetik be idézeteiket. Azonban csak Jézus mutat tényleg Istenre, Sátán nem, aki csupán a csodára összpontosít, Isten nem fontos ördögi teológiájában. Jézus ezzel szemben Istenre összpontosít, aki egyedül méltó az imádatra (Mt 4:10). Tanulság: sajnos lehetséges jól ismerni a Szentírást, állandóan idézni, mégis figyelmen kívül hagyni vagy akár el is utasítani Istent, aki ihlette azt.

Éljetek az Ige szerint!

Amikor Sátán megkísértette Jézust a pusztában töltött 40 napos böjtje végén, hogy csodát kérjen, változtassa a köveket kenyérré (ami utalás a manna csodájára), Megváltónk *Mózes ötödik könyvéből* idézett egy részt, azt, amikor Mózes a pusztában töltött 40 év végén szólt Izraelhez:

„Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik” (Mt 4:4; vö. 5Móz 8:3). Ez a vers természetesen Isten Igéjére utal, ahogyan azt a korabeli görög fordítás (Septuaginta) értette, amelyet a görög Újszövetség idéz. A héber szöveg azonban többet jelent az Isten szájából származó szavaknál. Szó szerint az áll benne, hogy „nem egyedül kenyérből él az ember, hanem mindabból, amit létrehoz az Örökkévaló parancsa” (5Móz 8:3; IMIT Biblia). A héber vers utal arra is, hogy Isten teremtette meg az embert (1Móz 2:7). Mózes azt hangsúlyozta, hogy az emberek Isten kimondott szava, nem pedig a kenyér evése által kapták az életet. Fontos volt, hogy az izraeliták megértsék ezt a leckét. A rendszeresen és megbízhatóan a földjükre hulló mannatól elkényeztetve hozzászoktak az ellátáshoz, és talán valóban elfelejtették, hogy mindez Istentől származik. Jézus emlékezteti Sátánt, hogy nem a csoda ereje volt a lényeg a mannahullásban, hanem Isten személye.

Törvény és kegyelem

Pál apostol, akárcsak Mózes ötödik könyve, a törvényt és a kegyelmet egyaránt magasra tartja, bár őva int attól is, hogy félreértsük ezt a két elvet. Pál egyértelművé teszi Mózes ötödik könyvének átkát tárgyalva a törvény alatt lévőkre vonatkozóan (Gal 3:10; vö. 5Móz 27:26), hogy nem a törvény betartása üdvözít. Azt mondja a galatáknak, hogy nem a törvényben kellene bízniuk az üdvösség tekintetében, mert a törvény szigorú csak a halálra teszi méltóvá őket. A törvény betartására irányuló emberi erőfeszítéseik kudarcra vannak ítélve. Mégis, folytatja Pál, „aki cselekszi azokat, élni fog általa” (Gal 3:12), amivel Mózes törvényeire utal (5Móz 4:1; vö. 3Móz 18:5).

Az ellentmondás oka nemcsak a törvényben rejlik, hanem az Isten kegyelmébe vetett hitben is: „az igaz ember hitből él” (Gal 3:11). Ez az elv 1Móz 15:6-ból származik. Ezután Pál magyarázata megadja a kulcsot az „ellentmondás” feloldásához: „Krisztus megváltott minket a törvény átkától” (Gal 3:13), amely a törvény áthágásának a következménye. Pál nem a törvény elutasítását hirdeti, ellenkezőleg, a törvény szükségességét erősíti meg. Bár a törvény szerint kell élnünk, éppen ez a hűséges élet vezet el bennünket a hithez Jézus Krisztusban, aki meghalt a bűnösöknek a bűnnel szembeni tehetetlensége miatt. Ugyanakkor az átkot kénytelenek vagyunk elszenvedni, ha csak a törvény cselekedeteire támaszkodunk, kizárva ezzel az irgalom lehetőségét (Zsid 10:28; vö. 5Móz

17:2-6; 19:15; 32:35-36; Zsid 10:30). Így csak rosszul járhatunk, ha figyelmen kívül hagyjuk Isten irgalmasságát, amivel elutasítjuk vagy „megsértjük” a kegyelem Lelkét, amely a keresztben nyilvánult meg (Zsid 10:29).

Hozzám hasonló próféta

Amikor Mózes ihletés alatt megjövendöli egy hozzá hasonló próféta eljövételét (5Móz 18:15-19), nem csak általában a próféták jövőbeli érkezésére utal. Már Mózes előtt is voltak próféták (1Móz 20:7; 37:5-9; 4Móz 11:25). Ő az eljövendő Messiásra gondol, ahogyan a későbbi próféták is megjövendölték Őt. Figyeljük meg, az Ószövetségben máshol is használták a Messiás eljövételének leírására ugyanazt a kifejezést, hogy „*prófétát támasztok*”, Mózes korábbi próféciájára utalva (2Sám 7:12). Amikor tehát Jézus eljött és megszorította a kenyeret, a zsidók azonnal a manna csodájára gondoltak, és arról beszéltek, hogy a Mózeshez hasonló próféta jött el (Jn 6:14). Nem csoda, hogy Péter és István, akik tudtak erről a messiási próféciáról, ezt érvként használták fel, hogy meggyőzzék az akkori zsidókat, akik a Mózeshez hasonló prófétát várták (ApCsel 3:22-23).

Gyakorlati alkalmazás

Hogyan alkalmazzuk a Szentírást?

Nézzük meg a következő eseteket, amikor jól ismerjük a Szentírást, de nem vesszük komolyan annak ihletett jellegét!

Hermeneutikai alkalmazás: Egyesek megkérdőjelezik a szöveg történelmi, etikai és teológiai igazságát és/vagy a Szentírást a kulturális előfeltevéseik (evolucionista elméletek, társadalmi és politikai nyomás stb.) szempontjából értelmezik. Milyen veszélyt jelent az ember hitére nézve ez a gondolkodásmód? Mi az ellenszer?

Egzisztenciális alkalmazás: Egyesek számára a Szentírás nincs hatással a személyes és szakmai életükre, mintha a Szentírás (Ó- és Újszövetség) Istene csak egy másik kor Istene lenne, akinek semmi köze a mindennapi életükhöz és a napi követelményekhez. Hogyan törekedhet az egzisztenciális gondolkodó arra, hogy a Szentírást és Istent személyesebbé tegye?

Hogyan tartod be a bibliai törvényeket?

- A szombat. Mit tehetsz, hogy már a hét elejétől kezdve felkészülj a szombat eljövetelére, hogy ezt a napot az öröm időszakaként, Isten ajándékaként éld meg, ne pedig úgy, mint a hétköznapiakat?
- A tized. Rossz érzéssel tölt el, amikor a fizetésed egy részét Istennek kell félretenned? Mit gondolsz, miért van ez így? Mit tehetsz azért, hogy átformáld a tizeddel kapcsolatos hozzáállásodat?

Hogy érted a messiási próféciaikat?

Beszéljünk az osztállyal a következő válaszokról!

- Valós jóslatokként, amelyeket az azokat hangoztató próféta messiási próféciaiként értett.
- Reflexiók, amelyek csak az adott korra vonatkoznak.
- Próféciaik, amelyeket két helyzetre is alkalmazhatunk (kettős próféciaik - kortárs és jövőbeli) és amelyeket az újszövetségi írók újraértelmeztek.

FELEJTHETETLEN SZÜLETÉS NAP

Oh Dongjun

A kilencéves Ji-yul Dél-Korea egy vidéki iskolájába jár. A tanára szereti, mivel segíteni szokott kitakarítani az osztálytermet, de a jó barátai nem akartak elmenni hozzá iskola után játszani. Ő rendszeresen elment másokhoz, látta a játékaikat, az akváriumaikat és a házi kedvenceiket, csak hogy hozzájuk mintha senki nem akar volna elmenni. Nem értette, miért.

Egyik nap, amikor meghívta az egyik barátját hozzájuk, a barát így válaszolt:
- A mamám azt mondta, hogy az iskolában játszhatunk, de nem mehetek el hozzátok.

- Miért mondott ilyet a mamád? - kérdezte a fiú.

- Mert ti egy gyülekezetben laktok.

Ji-yul a helyi adventista lelkész fia, a család a gyülekezeti épület egyik szárnyában lakik. A város lakosságának többsége más keresztény közösségbe jár. Ji-yul barátainak szülei pedig nem akarták, hogy a gyerekeik egy „adventista gyülekezetbe” menjenek.

A fiú beszámolt a beszélgetésről otthon. A szülei azon kezdtek tűnődni, hogyan hívhatnák mégis át a barátokat magukhoz. Nem sokkal Ji-yul születésnapja előtt elhatározták, hogy nem külső helyszínt keresnek, hanem otthon fognak ünnepelni, életükben először. A fiú elkezdett komolyan imádkozni: „Kérlek, Istenem, segíts, hogy a születésnap partimra eljöjjenek a barátaim és jól érezzük magunkat! Add, hogy a szüleik megenyhüljenek a gyülekezetünk felé!”

Kiküldték a születésnapi meghívókat, rajta a gyülekezet címével. Egy kis ajándék kíséretében minden osztálytársát meghívta. Elérkezett a nagy nap, 10 barátja ment el hozzájuk. A fiú nagyon boldog volt. Életében először otthon játszhatott a barátaival. Innentől kezdve, ha a gyülekezetben egy koncertet vagy más eseményt tartottak, Ji-yul meghívókat készített, hogy minden osztálytársának adjon. Rájött, hogy minél gyakrabban jönnek a barátai a gyülekezetbe, annál nagyobb az öröme otthon. Mostanra három barátja rendszeresen eljár hozzá játszani. Ji-yul azért imádkozik, hogy egy nap a barátaival együtt dicsérhessék Istent a gyülekezetben.

Mózes feltámadása

Alapigék: Júdás 9

A tanulmány további igéi: 4Móz 20:1-13; 5Móz 34; 1Kor 15:13-22

Áttekintés

A Tanítói melléklet záró része *Mózes ötödik könyvének* utolsó fejezetéről, a befejezésről szól. A konklúzió kezdete a könyv bevezetésének elejét visszahangozza. Mindkét szakasz szerint Mózes „Moáb síkságán” volt, „*Jerikóval szemben*” (5Móz 34:1; vö. 1:5; 4Móz 36:13), közvetlenül a föld birtokbavétele előtt. Ez egyfajta keretes szerkezetet ad a könyvnek. Ezúttal azonban Mózes felment a hegy tetejére, hogy lássa az ország egészét.

A Mózes haláláról szóló szakasz 5Móz 32:48-52-ben folytatódik (Mózes áldása előtt 5Móz 33-ban), amiből megtudjuk, hogy Mózes Isten parancsára érkezett oda (5Móz 32:48), ahol az Úr elmondja neki, miért nem lehet része az ígélet földjén. A tanulmányban Mózes feltámadására fogunk összpontosítani, egy olyan eseményre, amelyről a könyv nem számol ugyan be, bár néhány helyen utal rá. Megvizsgáljuk Mózes feltámadásának jelentőségét az emberiség feltámadásának megértése és Isten mennyei országába, az új ígélet földjébe vetett reménységünk szempontjából.

A tanulmány témái:

A következő témákkal foglalkozunk majd, amelyek Isten népe számára ma jelenvaló igazságaként teszik ezt a tanulmányt időszerűvé:

- Igazságosság és kegyelem
- Halál és feltámadás
- A nagy küzdelem

Kommentár

Mózes ötödik könyvéhez hasonlóan 1Mózes is halálesettel végződik, de sér nélkül, valamint utalással az ígélet földjére (1Móz 50:26). Mózes első könyve, tehát a Pentateukhosz a teremtéssel és az Éden-kerttel kezdődik, majd az ígélet földjének kilátásával végződik, amely gyakran az új ég és új föld szimbóluma. E két esemény jelentősége megismétlődik a Szentírásban. Ez az irodalmi minta a Biblia több könyvének szerkezetében is jelen van: lásd például *Ézsaiás próféta könyvét*, amely szintén a teremtéssel kezdődik (Ézs 1:2), az „új ég és az új föld” teremtésének felidézésével (Ézs 66:22), valamint az örök istentisztelet reményével (Ézs 66:23) zárul, a halál hatásával szembeállítva (Ézs 66:24).

A *prédikátor könyve* a világ teremtésével kezdődik (Prédikátor 1-11) és a világ pusztulásával (Préd 12:1-7), valamint az ítélet napjával (Préd 12:14) ér véget. *Dániel próféta könyve* szintén a teremtésre tett utalással kezdődik, amikor Dániel a teremtés mózesi beszámolójára hivatkozva igazolja éttrendjét (Dán 1:12; vö. 1Móz 1:29). Ugyanez a mintázat jelenik meg újra az Újszövetségben. János, aki evangéliumát a teremtés eseményének felidézésével kezdi (Jn 1:1-10), apokaliptikus könyvét Jézus Krisztus eljövételének és Isten országa megteremtésének reményével fejezi be (Jel 21:22-23).

Egyesek szerint ez a szerkezet hat az egész Biblia kanonikus felépítésre is, amely a teremtéssel kezdődik (1Mózes 1-2) és a messiási reménység várásával végződik (Mal 4:5; Jel 22:20). Figyeljük meg azt is, hogy ez a gondolatársítás ihlette a hit egyetlen bibliai meghatározását (Zsid 11:1): „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom (az Isten országába vetett remény, vö. Zsid 11:13-16), és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés (a teremtés, vö. Zsid 11:3).” Ez az irodalmi kapcsolat azért fontos, mert a Mózes feltámadásáról szóló történet kiemelkedő jelentőségéről és annak a Biblia olvasói számára releváns üzenetéről tanúskodik.

Ítélet Mózes felett

Isten felidézi azt az eseményt, amikor Mózes vétkezett ellene (5Móz 32:51) Meribah Kádesnél, amikor kétszer is rácsapott a sziklára. Ahogyan Ellen G. White megjegyzi: „Istennel szembeni bizalmatlanságát is kimutatta Mózes” (*Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 383. o.).

Isten válasza arra enged következtetni, hogy a történetek mögött a hit kérdése állt: „*nem hittetek bennem*” (4Móz 20:12). Ezt az ítéletet a mannával kapcsolatos eset fényében láthatjuk tisztán, amikor a nép magára a kenyérré összpontosított, miközben elvesztette a kapcsolatot a kenyér Adójával (lásd a 12. tanulmányban az *Éljetek az Ige szerint!* című részt). Úgy tűnik, Mózes hozzáállása is ugyanabba a sorba tartozik, mint az izraelitáké. Ahelyett, hogy imádkozott volna és Istent hívta volna segítségül a csodáért, a sziklára csapott, mintha az izraeliták szomjúságának megoldását a sziklából származó víz jelentette volna, nem pedig a Teremtő.

Mózes hibája az volt, hogy nem utalt Istenre, nem dicsőítette Őt. Ehelyett úgy viselkedett, mint egy egyiptomi mágus, aki inkább a mágia erejére támaszkodik, mint Isten hatalmára. Még saját magát is belevette a vízfakasztás csodájába: „...*fakasszunk-é néktek [mi] vizet*” (4Móz 20:10)? Mózes vétke minden vezetőt megkörnyékezhethet - a kísértés, hogy Isten helyébe lépjen.

Megbeszélendő kérdések: Olvassuk el 4Móz 20:1-13-at! Milyen hibákat követett még el Mózes a népnek adott válaszában, ami miatt megérdemelte Isten ítéletét? Mi a különbség a sziklához szólás és a sziklára csapás között?

Mózes feltámadása

Mózes ötödik könyvének szövege nem említi Mózes feltámadását. 5Móz 32:48-50, 33:1 és 34:5 csak a halálára utal, a feltámadásáról nem szól. A bibliai szövegből azonban számos nyom utal a feltámadására, a legjelentősebbet e különös megjegyzésben találjuk: „*Senki sem tudja még ma sem, hogy hol van a sírja*” (5Móz 34:6). A bibliai vers második része és az, hogy Istent említi (lásd 5Móz 36:1 első része) mint az egyetlen, aki részt vett a temetésen, arra utal, hogy Mózes temetésében volt valami különleges.

A héber *,al pi YHWH*, „*az Úr akarata szerint*” (5Móz 34:5) egy héber kifejezés, amely szó szerint azt jelenti: „*az Úr száján*”, és úgy tűnik, hogy kivételes halálra utal. A kifejezés alapján egy ősi zsidó midrás azt állítja, hogy Mózes Isten csókjával halt meg, furcsa módon emlékeztetve Isten életet adó leheletére (1Móz 2:7) - ami egyben Mózes csodálatos újjáteremtésére is utal. A Mózes tökéletes egészségéről szóló információ (5Móz 34:7) a halálával kapcsolatban megemlítve tovább erősíti halálá-

nak nem hétköznapi voltát. Nem természetes módon halt meg. Isten maga altatta el, majd Ő támasztotta fel a halálból.

Mózes énekben magasztalta Isten hatalmát, mert feltámasztja a halottakat (5Móz 32:39). Továbbá a feltámasztás szándékát erősíti a pátriárkáknak megígért földre tett utalás (5Móz 34:4), amely az Éden-kertre emlékeztet (1Móz 15:18; vö. 1Móz 2:13-15). Mózes nem léphetett be a földi ígért földjére, de belépett a mennyeibe, amely örökség a feltámaszkodáskor várja Isten népét (Dán 12:2-3, 13).

Mózes látomása Kánaán országáról a Nébó-hegyen Ellen White szerint is az új földről, „a jó földről” szóló látomással függ össze: „Még más jelenet is kibontakozott szemei előtt – az átoktól megszabadult föld szebb az imént látott ígért földjénél. Ott nincs bűn és oda a halál sem hatol be. Örök otthont nyernek rajta a megváltottak nemzetei. Kimondhatatlan örömmel néz Mózes a jelenetre, mely dicsőbb szabadulásnak a beteljesedése, mint amit legmerészebb vágyaiban valaha is elképzelt. Földi vándorlásuk örökre véget ért, Isten Izraele végre belépett az ígért földjére. A kép lassan elhomályosodott előtte, és szeme a messzeségben elterülő Kánaán földjén nyugodott meg. Azután, mint egy fáradt vándor, lefeküdt pihenni” (*Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 455. o.).

Megbeszélendő kérdések: Mózes miért kapcsolja össze Kánaán országának szemlélését Isten országának látomásával? Miért Mózeset támasztotta fel Isten, és miért nem Ábrahámot vagy Dánielt? Miért Mózes halálával ér véget *Mózes ötödik könyve*, és miért nem a feltámaszkodásával, mint más bibliai hősök esetében?

A nagy küzdelem

Fontos, hogy Júdás számára Mózes feltámaszkodásának eseménye kicsiben az Isten és Sátán közötti nagy küzdelmet mutatta be. Mihály, a nagy harcos, aki maga Jézus Krisztus és az ördög közötti küzdelem bemutatja az egész világ helyzetét. Az egyik oldalon ott van Sátán, akinek jó oka van arra, hogy Mózeset a sírban tartsa, mert vétett az igazság ellen. Másrészt ott van Jézus Krisztus, aki vérének ereje által megvédi és megmenti Mózeset.

Megbeszélendő kérdés: Hasonlítsuk össze 1Móz 3:15 és Júdás 9 versét! Soroljuk fel a közös részeket e két szövegben! Miért akarta Sátán annyira, hogy Mózes a sírban maradjon?

Gyakorlati alkalmazás

Mózes vétkenek jelentősége

Keressünk olyan eseteket a Bibliában vagy a történelemben, amikor egy politikai vagy vallási vezető Isten helyébe kívánt lépni! Milyen következményei voltak annak, amikor valaki bitorolni akarta Isten előjogait és szuverenitását?

Beszéljük meg a következő eseteket, és találjunk megoldást rájuk!

- Egy evangelizátor azzal dicsekszik, hogy milyen sok embert kereszteszt. Hogyan kellene képviselnie evangelizációs sikereit?
- Egy gyülekezeti tag beszámol egy gyógyulási csodáról, amelyet Isten végzett általa. Eközben a gyülekezet egy másik tagja ugyanabban a betegségben haldoklik. Mivel tudnád magyarázni a két eset közötti különbséget? Hogyan tehet bizonyosságot a meggyógyult hívő Isten döntéséről?
- Mit tanulhatunk Mózes hibájából a saját hibáinkról?

Mózes feltámadásának jelentősége

Mi a személyes és teológiai jelentősége a halandó emberek számára Mózes feltámadásának? Hogyan erősíti meg ez az esemény a feltámadás személyességébe vetett hitünket? Hogyan erősíti meg Mózes feltámadásának történelmi igazsága a saját valós feltámadásunkba vetett hitünket? Lelkészként egy temetésen kell prédikációt tartanod, Mózes feltámadásának történetéről szólva. Milyen témákat emelnél ki a család vigasztalására? Milyen érveket hoznál fel az adott személy várható feltámadása mellett? Hogyan vigasztalja ez a történet a gyászolókat, hogyan erősíti a hitüket?

Hogyan segít Mózes feltámadásának története abban, hogy jobban megértsük Jézus feltámadásának jelentőségét?